

Jó Pajtás

2017. III. 9.

71. évf., 7. szám

**Kormányos Ákos –
atléta és versmondó**

**MASKARÁDÉ
Télűző, tavaszváró ünnepség Óbecsén**

**RAJZOLJ, HOGY ADHASSUNK!
Sipraga Lúna sikere és boldogsága**

**NAHÁT!
Lányok és fiúk**

Rajzolni és jótékonykodni egyszerre? Igen!

A szabadkai Sipraga Lúna óriási sikere a Rajzolj, hogy adhassunk! jótékonyági rajzpályázaton

A szabadkai Sipraga Lúna, az EmArt Műhely növendéke és a Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola hetedikes tanulója érte el a legnagyobb sikert a Rajzolj, hogy adhassunk! elnevezésű jótékonyági rajzpályázaton. Óbudán tartották meg a díjátadót az első ízben megszervezett Jótékonyági Gyermekrajz Aukción. Lúna rajzát a pályázat legjobb 15 alkotása közé választotta be a zsűri, majd később az ő alkotása kelt el a legmagasabb áron, 55 ezer forintért (nem egész 200 euró, kb. 20 000 dinár) a kiállított rajzokból szervezett jótékonyági árverésen. A befolyó összeget a szervezők a Cseppkő Gyermekotthonnak adományozzák. A pályázat érdekessége tehát az, hogy a beküldött rajzok közül a kiválasztottakat elárverezik, és a pénzt jótékonyági célra kínálják fel.

Ahogy azt Grubanov Martinek Emília, az EmArt Műhely vezetője elmondta, Lúna több technikával – vízfesték, pasztell, filctoll, faszínes – készült rajzát kreatív, nagyon szépen kidolgozott, munkáját érett rajzként értékelte a zsűri. Lúna 2 éve rajzol az EmArt Műhely növendékeként, de az ügyes kezű lánynak már alsó osztá-

Lúna tanító nénijével és mentorával, Grubanov Martinek Emíliával

lyokban is több sikere volt, többször nyert országos és nemzetközi pályázatokon is.

Amikor Lúnától azt kérdeztük, hogy a rajz ötlete honnan jött, megtudtuk, hogy a szép, színes rajzot ő valójában megálmodta, és rögtön érezte, hogy le kell rajzolnia.

– Szombatonként járok az EmArt Műhelybe, ez a rajz 3-4 szombaton készült el. Különböző technikákkal dolgoztam, szeretem ötvözni is a technikákat, de leginkább erőteljes vízfestékkel szeretek dolgozni – hallottuk Lúnától, aki nagyon örült az óbudai sikerének.

Mai számunk hátlapján a díjazott rajzot láthatjátok.

Tápai Renáta

Weöres Sándor Napsugár a levegőben

*Napsugár a levegőben,
Tündököl a rét,
Kincseit az ifjú tavasz
Bőven önti szét.*

*Szántogatók dala száll,
Égig evez a madár,
Méz-illatú libegéssel
Közeleg a nyár.*

*Fényes idő lelke jár,
Belepezsdiül a határ,
Lengjünk, mint a harang nyelve,
Énekelve már!*

Napralforgó madarakkal – Patarcsity Edina, EmArt Műhely, Szabadka

Hogy élte meg Lúna a kivételes pályázatot?

„Van egyáltalán kifejezés a boldogság szóra? Nekem egy olyan élményben volt részem, hogy ez a gyönyörű érzés az egekig szállt. Csütörtökön (február 23-án) délután Budapesten elárverezték a rajzomat 14 másik díjazott gyermekmunkával együtt. Büszke vagyok arra, hogy az enyém kelt el a legtöbb pénzért, s ezzel az összeggel is hozzájárultam egy nemes cél megvalósításához: egy gyermekotthonban, szülők nélkül nevelkedő gyerekek mindennapjainak szebbé tételéhez!” – írta kérésünkre a díjazott Sipraga Lúna.

Gyurmahegyesen megtalálható minden...

Egy rendkívüli programot találtak ki a Nők Kishegyesi Fórumának tagjai. A múlt hónap derekán a közösségi házban közel 30 gyermek dolgozott azon, hogy gyurmából megformázzák a falut. A gyerekek házilag készített gyurmát használtak, s amint megtudtuk, igen sok nyersanyagra volt szükség ahhoz, hogy elkészíthessék a falut hasonmását, még menet közben is kellett „építőanyagot” készíteni. A végeredmény igen látványos lett, igaz, a templomok száma egy kicsit túlszárnyalta a valóságot. A gyerekek jól érezték magukat alkotás közben, és azt állítják: „Gyurmahegyesen megtalálható minden, amire egy gyurmafaluban szükség van”.

Ügy legyen!

Lakatos János

*Mikor az uccán átment a kedves,
galambok ültek a verebekhez.
Mikor gyöngéden járdára lépett,
édes bokája derengve fénylett.*

*Mikor a vállá picikét rándult,
egy kis fiúcska utána bámult.
Lebegve lépett – már gyűlt a villany
s kedvükre nézték, csodálták vígan...*

(József Attila)

Sokak számára kedves dátum a március nyolcadika. Ezen a napon ugyanis sok országban a főszerep a hölgyké, a lányoké, az édesanyké, a nagymamáké. A nemzetközi nőnap immár majd egy évszázada ösztönzi megemlékezésre a fiúkat, férfiakat. Ilyenkor köszöntik hölgyismerőseiket a férfiak: ki virággal, ki apróbb vagy nagyobb ajándékkal, esetleg néhány kedves szóval.

A nőkről sokan, sokféleképpen vélekednek, költőket ihlettek meg, festők ecsetjeit keltették életre, és sok más művészeti ág hirdeti alkotásában a nők különlegességét, szépségét. S bár tudvalevő, hogy a női lélek érzékeny és szeretetre éhes, s nemcsak az évnék ezen a napján kívánja a törődést, mégis boldogsággal tölti el a kényeztetést, amit ezen a napon kap.

Hogy ez így van-e, az óbcesei Samu Mihály iskolában elmesélték Józsa Zsuzsanna és Magyar Klementina magyartanárnők diákjai: a nyolcadikos Kovács Orsolya, a hetedikes Kara Kinga, a hatodikos Mester Imre, az ötödikes Bruszin Szamanta, Szedlár Mónika, Rác Réka Noémi, Lengyel Levente, Cservenyák Kitti, Stefaniga Zsanett és Szabó Zsaklina.

Orsolya nevével már találkozhattatok a Jó Pajtásban, ugyanis az iskola egyik legjobb szavalója, aki továbbjutott a körzeti szavalóversenyre. Boldogan mesél a nőnapról, a tavalyi nőnap meglepetéséről.

– Szeretem a nőnapot – kezd a mesélésbe Orsolya –, mert a fiúk figyelmesek, s jóleső érzés, amikor virággal, csokival köszöntenek miniket. Emlékszem, nagy volt az öröm, amikor tavaly a szimpátiámtól virágot, plüss macit, csokit kaptam. Meg az osztály fiúi is mindig meglepik valami aprósággal a lányokat, s a család férfitagjai sem feledkeznek meg rólam, mindig virággal köszöntenek nőnapkor.

Kinga is szereti a nőnapot, s nem felejt el, amikor a legjobb barátja fölköszöntötte.

– Tavaly az osztályban a legjobb barátom egy csokor virággal lepett meg nőnapkor. Nagyon boldog voltam, nagyon jólesett, hogy felköszöntött. Otthon apukám, mivel tudja, hogy szeretem a csokit, öt táblát vett nekem! Az idén is várom, hogy a legjobb barátom fölköszöntsön ezen a napon. Mert olyan jóleső érzés, mikor valaki gondol rám!

Nőnap kényeztetés

Jó, hogy van nőnap, vallják az óbcesei Samu Mihály iskola felsősei

Imre is szereti a nőnapot, elmondása szerint azért, mert ilyenkor különösen kifejezheti szeretetét mások iránt.

– Nekem is volt valamikor kiskoromban szimpátiám, de már nem emlékszem, mivel köszöntöttem föl nőnapkor. Mostanában anyukámat szoktam meglepni. Tavaly fából készítettem virágot, s ráragasztottam a fényképemet is.

Szamanta is várja a nőnapot, ő is boldog, ha valaki fölköszönti. Tavaly azonban a tanító néni is meglepték.

– Eddig mindig sok mindent kaptam nőnapkor, s boldog voltam, hogy gondoltak rám. Leginkább csokit, virágot szoktam kapni. De tavaly a tanító néni is fölköszöntöttük. Idén is örülni fogok, ha valaki meglep egy szál virággal...

Noéminek a nőnap azt jelenti, hogy a fiúk figyelnek az osztály lányaira.

– Szeretem a nőnapot – jelenti ki Noémi –, mindig emlékszem arra, amikor az osztály fiúi tavaly ajándékot készítettek nekünk, de csak annak a lánynak adtak, aki nekik tetszett. Én is kaptam! Otthon anyukámat is föl szoktam köszönteni. Az idén nagyon várom a nőnapot, remélem, kapok valamilyen ajándékot a fiúktól.

Mónika szerint azért is jó, hogy van nőnap, mert barátkozni lehet.

– Jó dolog, hogy van nőnap, megtudjuk, ki a legközelebbi barátunk, kitől kapunk ajándékot. Alsóban anyukáknak papírból készítettünk virágot, s azzal köszöntöttük föl.

Levente piros rózsákat vásárol nőnapkor. Azt is elmeséli, kinek:

– Mindig piros rózsát szoktam venni, s azzal köszöntöm fel anyukámat, a húgomat, a családot és az ismerősök körének többi nőtagját. Emlékszem, alsóban volt szimpátiám, s őt is piros rózsával leptem meg. Meg a tanító néniről se feledkeztem meg. Öröm adni, mert tudom, ezzel örömet szerzek.

Kitti is nagyon várja a nőnapot, kedves emlék fűzi hozzá.

– Tavaly Máté, az egyik osztálytársunk nőnapkor meglepett minden lányt az osztályban egy csattal – emlékezik vissza Kitti. – Az anyukáknak meg papírból készítettünk virágot. Már készülődünk az idei nőnap megünneplésére, gyűjtjük a pénzt, mert az oszink a virág mellé még ajándékot is szeretnénk venni.

Zsanett is szívesen emlékszik vissza az alsós évekre, amikor felköszöntötte a szimpátiája.

– Boldog nőnapot – mondta a szimpátiám, s átnyújtott egy csokit. Most meg azt szeretném, ha nőnapkor az osztály fiúi egy szál virággal felköszöntének. Készülünk nagyban a nőnapra. Majd befőttesüvegből készítünk gyertyatartót, teszünk bele egy gyertyát, ezt adjuk az anyukáknak.

– Ettől a nőnaptól csak azt várom, hogy az osztály fiúi köszöntsenek föl egy szál virággal. Én is még mindig őrzöm azt a csatot, amit alsóban Mátétól kaptam. Anyukámat, mamámat sajátkészítésű papírvirággal köszöntöm föl a nőnapkor – fejezi be beszélgetésünket Zsaklina.

Koncz Erzsébet

Nemcsak szaval, hanem sportol is

A muzslyai Szervó Mihály iskolában jártunk

Egyáltalán nem kis település Muzslya – vagy ahogyan a helybeliek mondják: Muzsla –, noha az iskola, a templom, a posta, az Emmausz fiúkollégium... egymás tőzsomszédságában vannak.

Itt találkoztunk újra Kormányos Ákossal – a címdalalon szerepel –, ugyanis őt az udvarnok-i szavalóversenyünkön ismertük meg. A most ötödikes fiú kiválóan szerepelt az ősszel megtartott Szűcs Imre Gyermeversmondó Versenyünkön, 2. helyezést ért el. A zsűri felajánlotta neki, hogy díja mellett részt vehet a nem sokkal későbbi Dudás Kálmán vers- és prózamondó versenyen, Kishegyesen. Azt már nemrég-i muzslyai látogatásunk során tudtuk meg személyesen Ákostól, hogy efogadta a felajánlást, és az alig három hetes intenzív felkészülés után részt vett a rendezvényen. Nem bánta meg, hasznos tapasztalatokat gyűjtött be. Elhatározta, ha teheti, idén nyáron részt vesz a Szép Szó táborban is, amit versmondóknak szerveznek hagyományosan a kishegyesei Kátai-tanyán. Képességeinek továbbfejlesztésében támogatja az iskola is, attól kezdődően, hogy az alsó osztályokban Győri Csilla tanító néni kezdett vele foglalkozni.

Ákos az ún. kinti iskolába jár – a központi épület mellett egy kihelyezett tagozata is van a Szervó Mihály iskolának –, ötödikes. A könyvtárban beszélgettünk vele és Kovács Jolánka könyvtárossal. Sokoldalú fiú, igyekszik több téren is jól teljesíteni. Mint annyi más társa, ő is szereti a sportokat. Szenvedélyét – ha annak szabad nevezni – egy nagybecskereki klubban éli ki, a Proleter atlétika klubban fut, távolugrik... igyekszik saját magát felülmúlni. A heti háromszori edzés, és a szép szó művelése mellett tagja a Don Bosco egyházi énekkarnak is, melyhez szép élmények fűzik. Nagyon sok barátjával, társával énekelnek, és a közös fellépések, utazások élménye meghatározó számukra.

Szinte hihetetlen, de igaz, Muzslyán 124 évvel ezelőtt, 1893 novemberében kezdődött meg a tanítás magyar tannyelven, négyosztályos

Ákos imádja a sportot, de kedvencei közé tartoznak a költők is:
Lackfi János, József Attila, Petőfi Sándor

iskolában, majd a második világháború után alakították ki a nyolcosztályos általános iskolát. Szerb tannyelvű oktatás az iskolában 1964 óta van.

– Függetlenül a határok és a társadalmi rendszerek változásától, iskolánk folyamatosan működött, nem történt meg egy évben sem, hogy beszüntették volna a tanítást. A tanítás 1893-ban 340 tanulóval indult, a legnagyobb létszámot 1974-ben jegyeztük, amikor 1445 tanuló volt – tudtuk meg Hallai Zoltán iskolaigazgatótól. – A diákok száma a délszláv háborúk kezdete óta rohamosan csökken, és ebben a tanévben

is azzal szembesültünk, hogy sokan elköltöznek, fogyatkozunk. A nehézségek ellenére próbálunk minél jobb feltételeket biztosítani a diákjainknak, terveink között van a tantermek felújítása és minél jobb felszerelése.

Az iskolának az elmúlt 124 év alatt mintegy 12 ezer tanulója volt, 325-en egyetemet vagy főiskolát végeztek, hatan a tudományok doktorai lettek, négyen magiszteri titulust szereztek. A jelenlegi tanári kar soraiból ketten doktoranduszok...

Hallai Zoltán iskolaigazgató

Az iskola tanulói – különösen az elmúlt tíz évben – jól szerepelnek az iskolai versenyeken, elsősorban magyar, szerb és német nyelvből, kémiából, műszakiból. Az iskola kiérdemelte Nagybecskerek Város Októberi Díját, a dr. Đorđe Natošević-díjat, néhány éve az oktatási minisztérium az ötven legjobb szerbiai iskola közé sorolta a II. világháborús néphősről elnevezett intézményt.

Nagy Magdolna

A Szervó Mihály iskola központi épülete

Az iskola bejáratában kiállítják a tetszetősebb kézimunkákat, alkotásokat: ime egy gombdinoszaurusz

Sohasem elég a télűzésből, tavaszvárásból

Maskarádé Óbecsén a Fokos zenekarral

A mint Donkó Sándor Bohóc című versében a főhős, úgy a farsangi bulin is sokan szintén bohócnek öltöztek. Igaz, tortát nem lehetett nyerni, de fánk volt bőven: összesen kétszáz!

A téli, tél végi vidám mulatozások időszaka a vízkeresztől hamvazószerdáig tartó farsang. Ilyenkor vége hossza nincs a mulatozásoknak. Valamikor a farsangi bálokon találtak egymásra a fiatalok.

Fergeteges bulit rendezett február 25-én a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben Cseszák Balázs és Cseszák Korcsik Anikó. Részt vettek nemcsak az általános iskolások, hanem a középiskolások, sőt az óvodások, bölcsődések is.

Míg nem kezdődött el a buli, a főszervező elmondta, hogy ilyenkor, télen mindig megszervezik a gyerekek szórakoztatására a Maskarádét, ahol farsangi játékokkal, táncsal szórakoztatják őket.

Nagy volt a nyüzsgés a kultúrkör nagytermében, a jelmezbe öltözött gyerekek voltak vagy

százan, de lehet, ennél is többen. Hogy ki milyen jelmezbe öltözött? Volt bohóc, tündér, spanyol lány, hercegnő, bálkisasszony, boszorkány, Hófehérke, Piroska, cowboy, ördög, indián, lepke, nyuszi, holland lány...

A Fokos zenekar húzta a talpalálót. A szervezők irányításával mindenki körjátékot játszott, táncolt, polkázott, énekelte többek között: „A mai házassághoz nem kell hozomány, csak egy párna meg egy paplan, meg egy szép leány. Aki az urak közt nőszülni akar, kérdezze meg a babáját, hogy ő mit akar”. Meg: Kácsa, kácsa özvegy kácsa, hej, ki a párját nem találja, hej... Ha keresi, megtalálja, hej, hej...

Nemcsak a kultúrkörben láthattuk a jelmezbe öltözött fiatalokat, hanem az utcán is nagy zajjal fölvonultak. Akkor a nézőközönségük nem volt, mint Rióban a karneválnak, de jól érezték magukat a fölvonulók. Visszatérve az udvarba, következett a buli fénypontja: a telet jelképező szalmabábu elégetése, jelezve, hogy az összesereglettek véget kívánnak vet-

Király és ász – a főszervezők

ni a télnek. Tavaly még megdobálták a bábut hógolyóval, idén szikrázó napsütésben búcsúztattuk a telet. Reméljük, a nagy hangzavar elriasztotta, s nem jön vissza!

Koncz Erzsébet

A zajos utcai felvonulás

Ég a néptáncos ruhába bújtatott kiszebáb, azaz szalmabáb

A mulatozás, a tánc öröme

A Fokos zenekar három tagja húzta a talpalálót

Találkozás Szalai Attilával

Február 22-én elmentünk az Olasz Kulturális Központba, ahol Szalai Attila karikaturistával találkoztunk. Először elmondta, hogy hogyan kell karikatúrát rajzolni. Felhívta a figyelmünk, hogy csak egy bizonyos határig szabad viccelődni, különben akit lerajzoltunk, megsértődhet. Néhány munkát megdicsért, majd autogramot adott.

Jól éreztük magunkat.

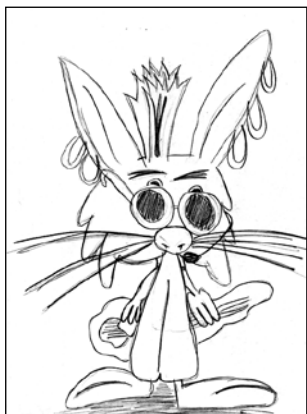
Sütő Valentina és Szakáll Hargita, 3. c osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Szalai Attila megmutatta nekünk, hogyan készül a karikatúra

Szakáll Hargita és...

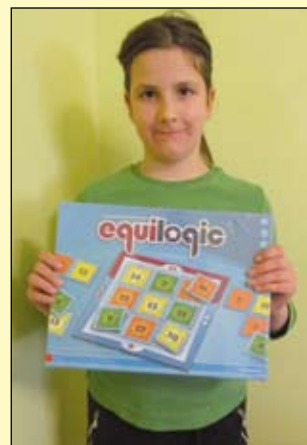
...Kujundzsity Tifani karikatúrája

Otthon és pályázat

A magyarországi Otthontérkép szerkesztősége által meghirdetett pályázaton sikeresen szerepelt a szabadkai Somogyi Dóra, az EmArt Műhely növendéke. A 10-14 évesek kategóriájában a 11 éves Dóra 3. helyezést ért el. A pályázat témája az Otthon. Karácsony volt, a díjakat februárban osztották ki.

Képünkön Dóra az ajándékkal

Könyvbemutató és piac

Acsantavéri Hunyadi János iskolában februárban könyvbemutató és gyermekpiacot rendeztek. A könyvbemutatót egy szabadkai civil szervezet hozta el iskolánkba, a bemutatott könyv címe: A fenntartható fejlődés a mindennapi életben.

A mozgalmas délután 2 órakor kezdődött a könyv prezentálásával, majd ezt követte a piac. A lényeg pedig az volt: rávilágítani, hogy az otthon készített vagy megtermelt termékek sokkal finomabbak és egészségesebbek, mint a boltokban vásárolhatók. Osztályunkból 5 szorgalmas diák vállalkozott arra, hogy otthonról hoz házi készítésű ételt: lekvárt, tojást, paradicsomlét, mákot, és azt áruba bocsátja. A lányok süteményt árultak, a fiúk tojást, mákot, tökmagot értékesítettek. A vásárlók között ott voltak iskolánk tanárai és a könyv szerzője is.

Én igen boldog voltam. Sikerült tojást és mákot értékesítenem, így egy kis zsebpénz is ütötte a markomat. A piac végén összepakoltunk és vidáman hazaindultunk.

Szerintem hasznos és érdekes volt a program mindenki számára. Szeretném, ha még lenne ehhez hasonló program iskolánkban.

Vékony Dominik, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Fánkot kaptak az utcai felvonulás után

Igazán sok helyen igyekeztek megünnepelni farsangfarkát, és kellő lármával, ijesztgetéssel elűzni a telet. Így jártak el a moholi Novak Radonić iskola tanulói is a múlt hónap végén. A jelmezbe öltözött alsós tanulók a tanító nénikkel végigsétáltak a település utcáin. A felvonulás után finom farsangi fánkot kaptak, amit Lakatos Karolinának és Paróczy Mártának köszönhettek.

Kalandozás Könyvországban

Iskolánkba látogattak Helena Omerović és Tenodi Marijana a Szabadkai Városi Könyvtárból, hogy részletesen ismertessék tanulóinkkal a Kalandozás Könyvországban olvasásnépszerűsítő nyereményjáték lehetőségeit – jelentik barátaink a palicsi Miroslav Antić iskolából. A népköltészetből merített érdekes olvasmányok megismerését és az online kérdőív kitöltését követően a bejelentkezők részt vesznek az április 1-jén sorra kerülő sorsoláson is.

Hova tűnt a sok virág?

Jelenleg Szerbiában élünk, de ez nem volt mindig így. Régen, mikor még a szüleink gyerekek voltak, ez az ország a Jugoszlávia nevet viselte.

Jugoszláviát 6 tagköztársaság és 2 tartomány alkotta. Ebben az országban több nép és nemzet élt békében, háború nélkül. Ha valakinek segíteni kellett, segítettek, egyszóval jól megvoltak egymással. A politika az 1991-es évben egymás ellen fordította a népeket, s Jugoszlávia a szétesés szélén állt. Minden katona behívót kapott, sokan áldozattá váltak ebben az értelmetlen háborúban. Emberek, családok külföldre költöztek, hogy ne kelljen harcolniuk abban a háborúban, amely nem az Ő háborújuk volt. 1991-ben politikusaink eldöntötték, egymás ellen fordítják Jugoszlávia népét. Szomszéd a szomszéd ellen „harcolt”, rengeteg katonai behívót küldtek szét.

– Minden katonaköteles férfinak be kell vonulnia és harcolnia a hazáért – mondták a nagy hazafiak, akik nem is mentek ki a harctérre, sőt édesanyám szerint még a családtagjaikat is külföldre menekítették. A katonai behívóknak sokan eleget tettek, valakik önszántukból, de voltak olyanok is, akiket kényszerítettek erre. Ezt úgy érték el, hogy megfenyegették az embereket, hogy elbocsájtják őket a munkahelyükről. Viszont sokkal többen voltak azok, akik nemet mondtak a háborúra. A háborúellenes tüntetést 1991. november 5-én szervezték meg Zentán, elsőként az országban. Első ízben itt tiltakoztak a háború ellen. Az itt élő magyarok nem akartak részt venni ebben a háborúban, amelyhez semmi közük nem volt. A tartalékosok megmozdulását a polgárok szimpátiája kísérte. 1991 novemberében akcióba lendültek a futárok, és kézbesítették a katonai behívókat a hadköteles polgároknak. Nagyon sok helyen valóságos hajtóvadászat indult az emberek felkutatására. Nagytatám mesélte, hogy ő és a nagymamám testvére egy utazótáskába bepakolták a személyes holmijaikat, egy vekni kenyeret és egy doboz húskonzervet, arra várva, mikor kell szökniük. A nagymamám hozzátette, hogy dédapámék Feketicsen éltek, és meg volt beszélve, ha szorul a hurok, ott meghúzódhatnak pár napig. Azt mondták, ha törik, ha szakad, akkor sem fognak háborúsdit játszani, és nem fognak a barátaikra löni, csak mert valaki úgy látta jónak. Amikor a délszláv háború kitört, nagyon nagy infláció volt az országban. Nagytata, mire megkapta a fizetését, már csak egy gombóc fagyit tudott rajta venni. Anyu még azt is mesélte, hogy a boltok üresek voltak, az árak naponta emelkedtek. Akkoriban milliókban, milliárdokban beszéltek. Az emberek fizetésén körülbelül 2-3 német márkát tudtak venni, ami nagyon kevés volt akkoriban. Sok ember nélkülözött, még kenyeret sem tudott venni. A cukorért és az olajért sorba álltak az emberek a boltok előtt. Fejenként csak 2 kg cukrot és 2 liter olajat tudtak vásárolni.

Ebbe a borzalmas háborúba a NATO is beleavatkozott. 1999-ben bombázta Szerbiát, amely kisebb-nagyobb sikerrel járt. A fő célpont az alkatrészeket és lőszerkeket gyártó üzemek voltak, hogy ne tudjanak újabb és újabb fegyvereket gyártani. Anyukám ebben az időszakban még Adán élt, a lövészpályánál. Mesélte, hogy tudni lehetett, mikor visz a repülő bombát, és mikor nem. Elmondása szerint a repülő zúgásából lehetett hallani mindezt. Ha bombát vitt, akkor a riasztóhoz hasonló hangja volt a repülőnek, amit nem volt kellemes hallani. Csak a legszükségesebbeket vásárolták a boltban az emberek, és gyorsan haza is siettek. Megtörtént, hogy egész héten nem mentek sehova, se iskolába, se dolgozni. 1999. március 26-ától kezdte a NATO bombázni Szerbiát. Ez a bombázás 78 napig tartott. Sok hidat romboltak le, hogy ne tudjanak elmenekülni az emberek és a katonaság se. A hidak építése a mai napig is tart. Sok katona és civil is áldozatul esett. Ez a háború, a bombázás főként az idősek számára volt nehéz, hiszen két világ-háborút is megélték. Az idősek féltek, mert valakinek éppen a családtagja veszett oda a harctéren, vagy ment el harcolni a hazáért.

Igaz, hogy a délszláv háború régen véget ért, de mégis olyan, mintha tegnap történt volna. Mesélte a dédmamám, hogy ez nagyon kemény háború volt. Így nézett ki az 1999. március 26-ától 78 napig tartó bombázás, s végül Jugoszlávia szétesett.

Toth Orsolya, 7. osztály, Stevan Sremac iskola, Emlékiskola, Zenta A Palóc Társaságnak a magyar kultúra napja alkalmából meghirdetett pályázatára készült dolgozat

A mamám

Az én mamám gondos, ha baj van, szorgos. Erős és dolgos, ha gondom van, ő ott van.	A mamám szeret segíteni, ha fázom, betakarni. Mama haja barna, rövid és tarka.	A mamámat szeretem, mert ő is szeret engem. Szeretem és nem akarom, hogy elmenjen.
---	---	---

Tumbász Bettina, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Utam az iskoláig

Csörgött az óra. Megint az a fülsértő, agyamat tépázó hang! Kinyitottam a szemem és láttam, hogy még mindig sötét van. Feltápáskodtam. Kedvetlenül lenyeltem a reggelimet. Megmosakodtam és felöltözök. Kinéztem megint az ablakon. Elámultam: minden fehér volt a zúzmartól.

Nagymamám már lent várt az udvarban. Hallottam, hogy begyújtotta az autónkat. A motor zúgásából is kiderült, hogy nagyon hideg van. Amint kijöttem az udvarra és lélegzetet vettem, az orrom összeragadt a hidegtől. Éreztem, hogy a szemöldököm összegyűlt nedvesség lassan jéggé dermed. A kocsiiban nagyon hideg volt. Tudtam, hogy nem szabad sokat beszélnem, mert beködösödik az ablak, de nem tudtam türtöztetni magam, és csak jöttek belőlem a gondolatok. Minden szavammal az üveg egyre fehérebb lett.

A forgalom mindig nagy, az emberek idegesen sietnek a munkájukra. A sok dudálás szinte elhagyhatatlan velejárója minden reggelemnek. Nagymamám arcán látszott, hogy tervezi a napi teendőit. Végre zöld lett, átjutottunk az útkereszteződésen. A Vásár üveglablakain tükröződött a téli nap. A tetőszerkezete olyan, mint egy repülőtányér. Az úttest ezüst volt, mint a tükör. Láthattam rajta a reggeli zsongást. A zúzmara csillogott az ágakon, mint a kristály. Imádom ezt a fehérséget, mert minden sokkal tisztábbnak látszik.

Befordultunk az iskola utcájába. A diákok siettek az első órára. Az iskola kapujánál a megszokott tömeg. Szinte hihetetlen, hogy senki sem ütközik össze ebben a sürgésben. Megálltunk. Megpuszítottam nagyit, és kiléptem az autóból. Egy újabb, eseménydús nap vár rám!

Apró Kovács Tia, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Riport a nagymamámmal

Házi olvasmányért indultam a mamámhoz, mert ő őrzi ezeket a könyveket.

Ahogy odaértem, örömmel fogadott, én pedig indultam a szobába, ahol a sok könyv van. Keresés közben az egyik könyvből egy fénykép esett ki, amin én ülök a mamám ölében. Ekkor lépett be a szobába, én pedig megkértem, hogy meséljen a képről.

– Hány éves lehettem itt a képen?

– Négy éves voltál. Napközi után mindig én mentem érted.

– Tényleg? Halványan emlékszem, hogy hazafelé mindig megálltunk a játszótérnél, én pedig hintáztam meg csúzáztam. És amikor elestem és lehorzoltam a térdemet? Nagyon sírtam?

– De még mennyire – mondta a mamám, az a seb még mindig megvan a térdeden.

Előkerül még pár kép. Volt, amelyiken sírtam, vagy éppen nevettem. A mama tovább mesélt.

– Elalvás előtt mindig mesét olvasott az anyukád, mese nélkül nem aludtál el.

– Miket csináltam még?

– Például belenyírtál a hajadba.

– Mi volt az első szavam?

– Zsuzsi mama – mondta a mamám.

– Milyen voltam még kislánynak?

– Akartos és pukkados.

– Ezekre emlékszem – mondtam nevetve.

Lassan besötétedett, és már nem tudtam mit kérdezni, és elindultam haza a könyvemmel.

Bevallom, jó volt hallani magamról kis történeteket.

Bukovics Kornélia, 6. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Pál utcai fiúk – Harangozó Lili, Szollár Leóna, Cseh Károly iskola, Ada

Kedves Pajtások!

Biztos vagyok benne, hogy felköszöntöttétek nőismerőseiteket, mindenkit, aki fontos számotokra. Talán a lányok sem maradtak ki. Bármennyire is túl vagyunk már nők napján, azért mai válogatásunkba is került néhány idevágó munka. Olvassátok szeretettel!

Nagy Magdolna

Anyukám

Az én anyukámat Vékony Klaudiának hívják. Harminchárom éves. A szabadkai kórházban dolgozik nővérként.

Az anyukám természetét nézve középmagas, és egy kicsit telt. Haja világosbarna, szeme pedig szintén barna. Sokat dolgozik a munkahelyén és otthon is. Főz, most takarít, vasal ránk. Ezek mellett ő intézi a bevásárlást is. Gondoskodik arról is, hogy öcsi és én időben eljussunk az iskolába. Reggelente finom teával és finomsággal ébreszt bennünket. Esténként szívesen játszik velünk. Dominózni és társasjátékozni szoktunk. Amikor betegek vagyunk, önfeláldozóan ápol bennünket. Ha megakadunk a leckével, szívesen segít nekünk, és nógat, ha éppen olyan napom van, hogy nincs kedvem tanulni. Anyukám szívesen olvas, de sajnos kevés a szabad ideje. Szeret főzni és új sütirecepteket kipróbálni. Ennek valójában mi örülünk a legjobban, szívesen kóstolgatjuk remekműveit. Mindent megkapunk, amit csak szeretnénk, bár néha egy kicsit szófogatlanok vagyunk.

Nagyon szeretem az anyukámat, mert ő az, aki 11 évvel ezelőtt életet adott nekem, és a világ összes kincséért sem cserélném el.

Vékony Dominik, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Igazán fontos számomra

Mint más gyerekeknek, nekem is anyukám az egyik legfontosabb személy az életemben.

Születésem óta törődik velem. Nehéz dolga lehetett, ahogy mesélte. Igen sok törődést igényeltem, de ő valahogy mégis eleget tett a szükségleteimnek. Igyekszik mindenre megtanítani. Vele tanultam meg folyékonyan olvasni, sokat tud segíteni a szerb házi feladatokban, mert szerb nyelvű osztályba járt. Mivel felsős vagyok, egyre kevesebbet tud segíteni. Ezért azt tanácsolja, ha valamit nem értek, kérdezzem meg a tanároktól. Tökéletes anyuka. Ért a gyerekek nyelvén, hiszen óvónő. Mint minden embernek, neki is vannak kevésbé jó tulajdonságai. Leginkább akkor csalódom, amikor fáradtan hazaér az óvodából, és nem figyel rám. Nem főz úgy, mint egy szakács, de a leves, amit készít, a legfinomabb a világon. Hosszú, barna hajában szőke tincsek találhatók. Az utóbbi időben begöndöríti, ami szerintem nem áll jól neki. Ritkán sminkel, mert szerinte az ilyen dolgok ártalmasak az ember bőrének. Ünnepeken alig észrevehetően festi ki a szemét.

Az én anyukám jószívű és tökéletes anyuka. Ha néha nem is figyel rám, én akkor is szeretem. Szerintem nincs a világon olyan ember, akinek ne lennének hibái.

Benacsek Dorján, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Tavasza ébredtünk
– Csabai Vivien,
5. osztály,
Csáki Lajos iskola,
Topolya

Március 8-ra

Lassan eljő a kikelet,
Kinyílik sok virág.
Tavaszdodik, s érezni
A rét friss illatát.

Március nyolc is közeleg,
S az eszem csak azon jár,
Hogyan fogom köszönteni
Kedves édesanyám.

Árok Anna, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Hazudtam

Ez az eset réges-régen történt velem, még alsóba jártam.

Egy szép nyári napon könyörögtem anyának, hogy engedjen el a haverokkal a játszótérre. Ő azonban különböző feladatokat talált nekem, és mire minddel végeztem, ő is elindult a munkahelyére. Persze, akkor már nem mehettem sehova. Nagyon mérges, dühös lettem. A szobámba rohantam, és mérgemben jól becsaptam az ajtót. Nagy meglepetésemre kitört az üveg! No, erre nem számítottam! Nagyon megijedtem, és azonnal elkezdtem összehozni az üvegcserépeket. Mikor kész lettem, lefeküdtem, és elkezdtem gondolkodni, mit is mondjak majd a szüleimnek, ha meglátják a kárt. Persze, hazugságokon törtem a fejemet. Amikor apa hazaért, az első kérdése az volt, hogy mi történt az ajtóüveggel. Azt találtam mondani, hogy anya szellőztetett, a huzat meg becsapta az ajtót, és az üveg kitört. Apa kételkedett, hogy ilyen szép időben ekkora huzat keletkezhetett, de mégis úgy éreztem, ennyivel megúsztam. Este jött anya. Rőgtön lebuhtam, és megvolt a fejműködés is.

Így hát rájöttem sokadszorra, hogy nem verhetem át a szüleimet, mert ők okosabbak nálam. Azt azért elhallgattam, hogy mérgemben csaptam be az ajtót.

Törjék Dániel, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

„Hej azóta húsz esztendő telt el..”

Rohan az idő. Gyorsan peregnék az évek. Most még suliba járunk, de pár év múlva belépünk a nagybetűs ÉLETbe. Gondolatban sokszor előreszaladok az időben, és elképzelem, milyen lesz az életem tíz, húsz év múlva.

Reggeli rohanás a munkába, esik az eső, csúszik az út és koccan a klassz autóm. Irgum-burgum, mondom cifrában, és kipattanok a kocsiból. Nem hiszek a szememnek, mikor meglátom a „tettes” arcát.

– Bence? Valóban te lennél?

– Búcsú? Tényleg te vagy az?

Oda-vissza megy a csodálkozás.

– Milyen kicsi a világ! – kiált fel.

– Már vagy húsz éve nem láttalak.

– Évek óta Németországban élek, házakat építek.

– Ez nacceru – mondom viccesen. – Én meg doki lettem a zentai kórházban, most építem a magánrendelőmet, és egy jó építézt keresek.

– No, akkor már meg is találad – mondja Bence.

Egy későbbi találkozót beszélünk meg, mivel az autók össze-vissza dudáltak. A régi helyünkön, a Corsaro pizzériában találkoztunk. Rengeteg érdekes történet jut az eszünkbe, meg a story ezerrel.

– De furcsa téged így látni, Búcsú, nagyon megváltoztál. Híztál egy kicsit, és elég sokat nőttél.

– Hát igen, már nem vagyok olyan kicsi, mint régen. Na, de mesélj, mi van veled?

– Az egyetem alatt megismertem egy szép lányt, most ő a feleségem, és van két gyönyörű gyermekünk. Az egyik tizenegy, a másik hét éves. Na, és veled mi van?

– Én az egyetem után visszajöttem Adára, és most Zentán vagyok orvos. Sajnos, én még nem találtam meg az igazit.

– Emlékszel, hogy minden pénteken idejöttünk, és pizzáztunk meg beszélgettünk?

– Hogyne emlékeznék, és te emlékszel a gučovói kirándulásra és a pizzamapartira?

– Noná!

– Emlékszel még a görögországi nyaralásra és az esti csavargásokra a városban?

– Persze, az volt az egyik legszebb nyaram.

Csodás történetek jutottak eszünkbe, és egész estig beszélgettünk.

Az eljövendő éveket szépnek és kereknek látom. Remélem, az élet így is írja meg.

Búcsú Áron, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Szenzációs bejelentést tett közzé 2017. február 22-én Nikole Lewis, a baltimore-i Űrteleszkóp Tudományos Intézet asztronómusa a NASA washingtoni központjában.

Hét, a Földhöz hasonlóan tűnő bolygót fedeztek fel a csillagászok tőlünk 40 fényévnnyi távolságra. Ezt a távot úgy képzeljétek el, hogy a mai legjobb űrszondával 180 ezer évig tartana odaérni. A bolygócsoport a Vízöntő csillagképben található. A bolygók – melyek mind a Földéhez hasonló vagy annál kisebb méretűek – szorosan egy halvány törpecsillag, a Trappist-1 körül keringenek, melynek mérete a Jupiteréhez hasonló. Három bolygó az úgynevezett lakható zónában van, ahol lehetséges a folyékony víz és így az élet jelenléte is, a többi az övezet határán található.

Michael Gillon, a Liege-i Egyetem kutatója már 2016 tavaszán arról számolt be, hogy a Trappist-1 körül három bolygót találtak. Gillon és kollégái Chilében a Trappist teleszkópot ka-

Egyedülálló a frissen felfedezett hétbolygós naprendszer

librálták soktucatnyi olyan törpecsillag vizsgálatára, amely vagy nem volt elég nagy, vagy nem volt elég meleg ahhoz, hogy optikai teleszkóppal figyeljék meg. Am ekkor egy különösen ígéretes törpecsillagra bukkantak, amely a Trappist-1 nevet kapta, mérete a Nap nagyságának tizede, ám jóval hidegebb nála. A kutatók hónapokig figyelték, és észrevették, hogy az infrajele rendszeres időközönként elhalványult, ami annak bizonyítéka, hogy objektumok keringenek körülötte. A további elemzés megállapította, hogy a kérdéses égitestek exobolygók (Naprendszeren kívüliek).

A Trappist-1 olyan kicsi és „hűvös” – feleannyira forró mint a Nap –, hogy legalább három bolygója a kis keringési távolság ellenére is

elég hideg lehet ahhoz, hogy víz és akár élet is legyen rajta.

Kiss László csillagász elmondta, a tudósok még sosem érzékelték a Trappist-1 csillagéhoz hasonló naprendszert. A legújabb kutatásokból kiderült, hogy ezek a bolygók nagy valószínűséggel köztől állnak, ám nem biztos, hogy a Földhöz hasonló a terep. „Jelentős különbség, hogy ezek a bolygók nem a Naphoz hasonló csillag körül keringenek. Itt néhány nap egy esztendő, hiszen a csillaguk körül 2, 4, 6, 8, 12 nap alatt fordulnak meg, emiatt a keringésük is más: a bolygók olyan közel vannak egymáshoz, hogy egymást is vonzzák, nemcsak a csillag a bolygót, ezért nagy ár-apály erők léphetnek föl” – sorolta a különbözőségeket Kiss László.

Valószínűleg így keringenek a bolygók a Trappist-1 körül

A bejelentés nagy figyelmet keltett világszerte
Illusztráció: NASA-JPL/Caltech

Tudtad-e?

A Szaturnusz rendkívül könnyű

Ha létezne egy akkora óceán, amelyben elferne a Szaturnusz, akkor úszna rajta. Mivel ez a bolygó könnyű gázokból, főként hidrogénből és héliumból áll, átlagsűrűsége kisebb, mint a vize.

Kiribati az első

A csendes-óceáni ország, Kiribati lehet az első, amely eltűnik a globális felmelegedés miatt. A 35 korallszigetből álló köztársaság 2 szigetcskéjét már 1999-ben elnyelte a tenger. A Csendes-óceánból csupán 3 méterre kiemelkedő Kiribatinal évente 1,2 centimétert emelkedik

a tengerszint, ez azt jelenti, hogy 2100-ra az ország teljes szigetcsoportja végleg az óceánba merül. A lakosok szerint már évtizedeken belül lakhatatlanná válik az ország, mivel a rendszeres dagályok már most otthonokat, üzleteket öntenek el. A beszivárgó sós víz pedig tökre teszi a termőföldeket, emellett az ivóvízkészletet is veszélyezteti. Az óceán melege miatt a halak is más területeket keresnek. A közeli Új-Zélandra nem fogadják be a kiribatiakat, ezért vásároltak maguknak otthonuktól 2000 kilométerre egy 20 négyzetkilométeres szigetet. Ez eléggé szűkösen tűnik a mostani 811 négyzetkilométeres területükhöz képest, ahol 100 ezren élnek, ezért a kormány tárgyalásokat folytat további szigetek vásárlásáról.

Nem veszélytelen az űrszemét

Az űrszemét nagyon veszélyes dolog. Egy 0,5 milliméteres fémdarab képes kilyukasztani egy űrruhát és megölni az űrhajóst. Egy 10 milliméteres darab egy egész űrhajót is képes lenne elpusztítani.

A Hold oldala

A Holdnak mindig ugyanazt az oldalát látjuk.

Nem mitologikus

A Naprendszerben a Föld az egyetlen bolygó, amely nem a római vagy a görög mitológiából kapta a nevét.

Ötször forróbb

Villámcsapáskor a villám hőmérséklete akár 30 ezer Kelvin is lehet, miközben a Nap atmoszférájának egyes külső rétegeiben „csak” 6 ezer kelvin van. Természetesen a Nap magja jóval forróbb, itt 15 millió, az atmoszféra belső rétegeiben pedig 500 ezer Kelvin van. Villámcsapáskor ez a hőmérséklet a másodperc tört részéig tart, mégis ez az egyik legerősebb természeti jelenség Földünkön.

Azokban az években, amikor korán köszönt be a tavasz, az erdőszéleken, a nagyobb tisztásokon, a parkokban és a kertekben március első napjaiban, de nemegyszer már február végén repülnek a tavasz első hírnökei, a citromlepkék. Az áttelelt példányok dermedt mozdulatlanságban, szabadon, ágakon csüngve töltötték a téli hónapokat. Csak a hímek szép citromsárgák, míg a nőstények fakóbbak, inkább zöldesfehérek.

Nem vitás, színéről kapta nevét a citromlepke

Áttelel és korán kezd repülni egyik legszebb lepkénk, a nappali pávaszem is, amely védettebb helyet választ a hosszú pihenőre. Ősszel épületek belsejébe, pincékbe, padlásokra és faodúk mélyére húzódik, s csak az első langyos napsugarak csalogatják elő onnan. Az első napokban még keveset repül, inkább talajközelségben marad, s gyakran telepszik le, hogy szárnyait a napfény felé széttárva sütkérezzen a hosszú, hideg pihenő után.

Március első napjaiban a parkok már hangosak a széncinegék vidám „nyitnikék”-jétől, de

énekelni kezdenek az idehaza áttelelt erdei pintyek is. Eleinte halkabban, közben hosszú szüneteket tartva, majd az énekük mind hangosabbá válik, s néhány hét múltán már teljes hangerővel csattogó dalukban gyönyörködhetünk.

Nappali pávaszem

Az etetőknék még mindig van vendége: szén- és kék cinegék, fekete sapkás barátcinegék, valamint csuszák, zöldikék, fenyőpintyek és verebek látogatják, de rendszeresen megjelenik a

Széncinege, sokan nyitnikéként emlegetik

Ébred a természet

Napoznak már a bodobácsok

mókus is. Az etető közepére telepszik, lompos farkát maga fölé hajlítja, s villámgyorsan ropogtatja egyik napraforgószemet a másik után. Márciustól csak rendkívüli időjárás esetén etesünk, mert a madaraknak ilyenkor már nincs szükségük kiegészítő táplálékra. Ellenőrizzük a fészekodúkat, hogy rendben vannak-e, hiszen gyorsan közeledik a szaporodási időszak, s a cinegepárok jóval a költés előtt lakóhelyet választanak.

Ha jól süt a nap, március első napjaiban már az öreg fák tövében napoznak a pirosan és feketén tarkált bodobácsok. Valamivel feljebb néhány légy próbálja átmelegíteni dermedt tagjait, de láthatunk úgynevezett tisztulórepülést végző méheket is. Csak legyünk figyelmesek és türelmesek!

Sch. E.

Lenyűgöző rovarok

Legalább 1 millió ismert rovarfajta létezik, de egyes tudósok szerint akár 10 millió is lehet a számuk. Egyes rovarok, például a hangya, a testüknél sokkal nehezebb tárgyakat is képesek felemelni. Hatalmas otthonokat építenek – például a termeszkek kisebb dombokat. A bolha saját méreténél 130-szor magasabbra tud ugrani, a hernyónak pedig az embernél 6-szor több izma van. Az orrszarvúbogár saját testtömegének 850-szeresét képes megmozgatni. Sorolhatjuk tovább: a leggyorsabban repülő rovar a szitakötő, amely akár 90 km/h sebességre is felgyorsul, ha zsákmányát üldözi. A második leggyorsabb az 50 km/h sebességgel repülő bögoly, majd következik a dongó 18 kilométeres óránkénti sebességgel.

Az egyik legnagyobb európai bögolyfaj a szudétabögoly

A legcsodálatosabb helikopter a szitakötő: 90 kilométeres óránkénti sebességgel is képes száguldani

Az ismert rovarfajok száma

Bogarak: 400 000
Lepkék, pillangók: 165 000
Hangyák, méhek, darazsak: 140 000
Legyek: 120 000
Poloska: 90 000

Rovarrekorderek

Legnagyobb rovar: paradicsomlepke, atlaszlepke – 300 mm szárnyfesztáv
Legnehezebb rovar: góliátrovar
Leghosszabb rovar: botsáska – 400 mm hosszú
Leggyorsabb futó: trópusi csótány – több mint 5 km/h

A kicsi dió

Élt egyszer egy szegény ember, s annak annyi volt a gyermeke, mint a hangyaboly. A gyermekek sokszor harmadnapig sem kaptak egy falat kenyeret, olyan nagy szükség volt a háznál. A szegény ember azért elindult, hogy valami kevés ennivalót keressen a gyermekei számára. Amint megy egy erdős helyen, eleibe áll az ördög ember képében, s azt kérdi tőle:

– Hova mész, te szegény ember?
– Én megyek, hogy egy kis élelmet szerezzek a gyermekeimnek, ha valamihez nem fogok, mind meghalnak étlen – feleli a szegény ember.

Arra azt mondja az ördög:

– Azért egy tapodtat se menj tovább, majd én adok neked egy olyan portékát, amit ha okosan használsz, gazdag leszel, s nem lesz soha szükség a házadnál. Nesze ez a kicsi dió, ennek az a tulajdonsága, hogy akármit parancsolsz neki, mindjárt meglesz egyszereibe.

– De hát én azért neked mit adjak? – azt kérdi a szegény ember.

– Én nem kérek sokat – feleli az ördög –, csak azt add nekem, amit te nem tudsz a házadnál.

A szegény ember gondolkodik, hogy mi volna az, amit ő nem tud. De semmi eszébe nem jutott, s minthogy erősen meg volt szorulva, odaigérté. Akkor az ördög átadta a diót a szegény embernek, s elváltak egymástól.

Hazaérkezik a szegény ember a dióval, s kérdi a felesége:

– Hát hoztál-e valami ennivalót? Mert szinte halunk éhen, úgy oda vagyunk!

– Én, hallod-e, semmi ételfélét nem hoztam – azt mondja a szegény ember –, hanem hoztam egy ritka diót. Ezt pedig adta nekem egy ember, s az azt mondotta, hogy ennek a diónak akármit parancsoljak, minden éppen úgy lesz.

– S ezt miért adta neked, mert tudom, hogy ingyen csak nem adta – kérdi a felesége.

Azt mondja rá a szegény ember:

– Nekem egyebet nem mondott, csak annyit, hogy amit én a házamnál nem tudok, azt adjam neki a dióért. Én gondolkodtam, de semmit se tudtam olyat, oda is ígértem.

Arra fellobban a felesége, s azt mondja:

– No, te pogány, mit tétél, látod-e, én most várok gyermeket, s te azt nem tudtad eddig, s eladtad előre a gyermekünket.

– Már, feleség arról én nem tehetek, ennek most már úgy kell lenni – azt mondja az ember, s parancsol a diónak: – No, te kicsi dió, az én házam népének velem együtt étel, ital, ruházat s minden bőven legyen!

S arra meglett minden, amit az ember mondott, s a háznép olyan jóllakott a legfinomabb ételekkel, ahogy többször sohasem. A gazda mármint még nagyobbra akart terjeszkedni, s parancsolta a diónak, hogy neki a kicsi háza helyett legyen egy szép kőháza, körülötte szép kertek, a mezőn, közel a faluhoz, az ő számára szép kaszálók s szántóföldek, azonkívül mindenféle marhák, majorságok. Meg is lett minden, éppen az ő kívánsága szerint.

Gazdag ember lett a szegény emberből, s közben a feleségének is megszületett a gyermeke. Mikor a legderékasabban folytatnák a gazdaságot, egyszer egy estefelé hozzá megy két öreg ember, s szállást kérnek tőle éjszakára. Ő adott is szállást örömmel s jó vacsorát.

Este, ahogy vacsorálnak, azt mondja a két öreg a beszéd között a gazdának:

– Tudjuk mi, hogy az ördög eljön az éjjel, hogy ha lehet, elvigye a te legkisebb gyermekedet, akit te nem tudva, szorultságból odaígértél neki. Mi azért jöttünk, hogy az ártatlant megmentsük, hogy ne essék az ördög kezébe. Fogadd meg a mi szónkat: mikor lefeküszünk, tegyél az asztalra az ablak mellé egy egész kenyeret, hadd legyen az ott az éjjel.

A gazda az asztalra teszi a kenyeret, s azzal lefeküsznek, s elaludnak mind, ahányan voltak. Mikor legmélyebben aludnának, egyszer tova éjjel felé kinn az ablak alatt megszólal az ördög, s azt mondja:

– Hallod-e, házigazda, tudod, mit ígértél nekem, mikor az erdőben találkoztunk? Add ki most, én azért jöttem.

E szavakat a háziak közül senki sem hallotta, mivel mind aludtak, de a kenyér megszólalt az asztalon, s azt mondta:

– Csak ülj veszteg odakint, várokazzál egy keveset, tűrj te is, mert én is eleget tűrtem s várokoztam. Engem még az elmúlt esztendőben ősszel elvetettek a földbe, egész télen ott ültem s várokoztam, várokazzál te is. Mikor kitavasult az idő, akkor nőni kezdtem lassanként, s vártam, hogy nagyra nőjek, várj te is. Mikor az aratás eljött, valami horgas vassal nekem estek, levagdaltak, csomóba kötöttek, de túrnöm kellett, tűrj te is. Azután szekérré raktak, egy rúddal lenyomattak, a faluba vittek, s várokoztam, várokazzál te is. Ott asztagba raktak, rám tapodtak, hogy ropogtam bele, s túrnöm kellett, tűrj te is. Onnan behánytak a csűrbe, valami összebogozott két darab fával agyba-főbe s két oldalba is jól megverték, de túrnöm kellett, tűrj te is. Onnan zsákba gyúrtak, malomba vittek, két keringő kő közé öntöttek, hogy egészen összeromlottam. De el kellett túrnöm, tűrj te is. Onnan hazavittek, tekenőbe tettek, rám töltöttek valami sós vizet, s az öklükkel két óra hosszat dömöcköltek, gyúrtak, kínoztak engem. S akkor, ami legnagyobb kín a világon, egy behívott égő tüzes kemencébe behánytak egy nagy falapáttal, de túrnöm kellett, tűrj te is. Ott jól megsütöttek, még meg is égettek, onnét kivettek, ide behozták, egy nagy vaskéssel darabokra hasogattak. No, látod már, hogy én mennyit tűrtem, szenvedtem s várokoztam, tűrj s szenvedj, s várokazzál te is.

Az ördög erősen bízott, hogy mihelyt a beszédnek vége lesz, övé lesz a gyermek, de abban bizony megcsalatkozott, mert éppen a beszéd végével megszólalt a kakas, s azontúl nem lehet neki hatalma az emberek között. Azért hát elfutott a maga országába. Így maradt meg a gazdának a kicsiny gyermeke.

Jókor reggel a gazda jó reggelit adott a két öreg embernek, s megköszönte a feleségével együtt, hogy a fiacskájukat megmentették az ördög kezétől. A két öreg avval továbbutazott, s a szegény ember meg a felesége ma is gazdagon él, hacsak a kicsi diót el nem vesztették azóta.

Székely népmese

Petőfi Sándor

Úti levelek (részlet)

Debrecen, május 14. 1847.

Voltál-e már Debrecenben, barátom? láttad-e a pusztai várost, vagyis e városi pusztaságot? ha porba vagy sárba akarsz fúladni, csak ide jőj, itt legkönnyebben célt érhetsz; de az orrodát jól befogd, mert különben, mielőtt megfúlnál, a guta üt meg a szalonnaszagnak miatta. Mennyi szalonna, mennyi hízott disznó van itt! a szellem mégis oly sovány, hogy csak úgy csörög a bordája, éppen mint az idevaló híres taligás lovaknak. Itt, ha vesznek is könyvet, tán csak azért veszik, hogy bele szalonnát takarjanak. Az 1843–44-iki telet e kövér városban húztam ki éhezve, fázva, betegem egy szegény, de jó öregasszonytól, az isten áldja meg. Ha ő gondomat nem viselte volna, most e levelet a más világról írnám hozzád. Olyan elhagyott kis vándorszínész fiú voltam, kire se isten, se ember nem nézett, nem ügyelt. Harmadfél évvel utóbb ugyanazon színházban, hol akkor senkitől figyelembe nem véve játszottam kis szerepem, harmadfél évvel utóbb, mondom, amint beléptem a nézők közé, minden szem rajtam függött, s a lelkesedés az égiháború hangján kiáltá: éljen Petőfi Sándor!... Talán, ha harmadszor lépek e színházba évek múlva, ismét nem vesznek észre, mint nem vettek először, talán nem lesz, aki tudná, hogy itt engem egykor megélt a közönség. Ilyen a hír; jön és megy. Ilyen a világ; csak azért emeli az embert a hírre, hogy legyen kit felednie. S a magyar különösen szeret feledni... azért nem fog az ő emléke sem fönnmaradni.

Greguss János: Vándorlegény

Füzes-Abonyból, hol a múlt éjet töltém, egy nap alatt értünk ide Debrecenbe. Napkeltekor már Poroszlón voltunk, melyet a Tisza különösen kedvel, mert gyakran kilátogat hozzá, nem resteli a nagy utat. Most is ott tisztelkedik. A fogadótól jobbra-balra tengert látunk, melyben nyakig úsznak a fák, mint valami szerencsétlen hajótörést szenvedők. A víz közepén nyúlik végig, mint a magyar nadrágon a zsinór, az a nevezetes töltés, melynek oly sok ló köszönheti már, hogy e siralom völgyéből Ábrahám kebelébe jutott. Hossza-

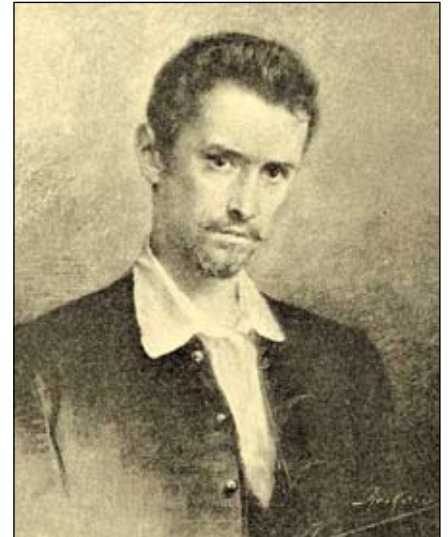
sága egész félórányi ugyan, de jó időben négy lovas kocsi – nyolc ökör segítségével – egy nap alatt is megjárja. Száraz időben az a szép tulajdonsága van, hogy oda varázsolja az alföldre a Kárpátok táját, olyan hegyek és völgyek keletkeznek rajta. E tekintetből jónak láttam leszállni a gyorsze-kérről, s gyalog zárándokolni át a töltésen, hogy a feldőlés ellen biztosítsam magamat, mert én fejemmel szerzem ugyan kenyeremet, de azért nyakam sem imádom kevésbé, mint fejemet. A gyorsze-kérnél egy óranegyeddél elébb értem a Tisza hídjához, s ez alatt gyönyörködve néztem jobbra-balra a tájat, mely a kiöntés által hasonlíthat Amerika őserdeihez regényességében. És az az átkozott szabályozás majd e regényességnek véget fog vetni; lesz rend és prózaiság. Bizony nem szeretnék mostanában a Tiszának lenni. Szegény Tisza! Eddig kénye-kedve szerint kalandozta be a világot, mint valami féktelen szilaj csikó; most pedig zablát vernek szájába, hámba fogják, s ballaghat majd szépen a kerékvágásban. Így teszi az élet a lángészt filiszterré!

Átkelve a Tiszán, éri az ember Füredet s mindjárt ennek szélén az istenben boldogult vagy ördögben boldogtalanult Józsa Gyuri elkezdett s abbahagyott palotáját. Ott álldogál mogorván, vakolatlan falaival s ásit ajtókkal és ablakokkal, mint egy óriási csontváz. Üres termein át tolvajként szalad a szél, s bosszankodó süvöltéssel hagyja ott, hogy nem lelt semmit. Maga Füred is ilyen kietlen, szomorú, rideg... düledező házak, ezek födelén és az udvarokon buja fű és paréj, az emberek sápadtak és szótlanok, az utcák üresek, zajtalanok... hagyjuk el ezt az élő sírboltot és menjünk, vágassunk kelet felé, nagyszerű látvány következik: a pusztá, a Hortobágy!

Hortobágy, dicső rónaság, te vagy az Isten homloka.

Megállok közepeden s körültekintek oly elragadtatással, milyet nem érez a schweizi az Alpeseken, milyet csak a beduin érez Arabia sivatagjaiban. Milyen szabadon lélekzem, mint tágul keblem!

Mennyivel hosszabb utat tesz itt a nap, mint máshol! Megmérhetetlen a láthatár, s olyan, mint egy kerek asztal, beborítva az ég világoskék

Petőfi – az 1849-ből való daguerrotyp-felvétel alapján, Barabás Miklós és Orlay Petrich Soma rajzai felhasználásával rajzolta

Roskovics Ignác

üvegharangjával, melyet egy felhőske sem homályosít. Gyönyörű tavaszi nap van.

Az útfélen itt-ott egy-egy pacsirta emelkedik fölfelé dalán, mint fonalán a pók.

Néhány lépésnyire az úttól csillog egy kis tó, szélén sötétzöld kaka és világoszöld sás; mellette bibicek nyargalásznak búbos fejeikkel s a tó közepén nagyokat lép hosszú piros lábaival a melankolikus gölya. Egy dülőföldnyire legel a gulya, hosszú botjára támaszkodva áll mögötte a gulyás és megemeli előttünk kalapját, nem szolgaiságból, mint a felföldi német és tót, hanem emberségből, mint magyarhoz illik.

Mik azok a T alakúak ott a távolban? azok elszórt gémes kutak, de oly messze vannak már, hogy karcús ostorfáik nem látszanak.

Amott a látkör permén a hortobágyi csárda, de nem a földön, hanem az égen... oda emelte föl a délibáb. A csárda mellett a ménes, szinte a levegőben, mintha egy elfáradt darucsoport szállana. Kedves délibáb! úgy tartja ölében a tárgyakat, mint gyermekeit az anya.

Némán, merengve ül az őсныugalom e térségben, mint tűzhelye mellett karszékében a száz éves aggastyán, ki az élet zajos napjait zajtalan szívvel gondolja át.

Mily egyszerű a pusztá és mégis mily főséges! de lehet-e főséges, a mi nem egyszerű?

Az útirajz

Petőfi Sándor 1847 nyarán beutazta a Felvidéket, s erről az utazásáról számol be az Úti levelekben. Ezeket Kerényi Frigyesnek (1822–1852), költőbarátjának címezte. Valójában nem jutottak el Kerényi kezébe, tehát fiktív levelekről van szó. Petőfi a győri Hazánk című folyóirat szerkesztőjével kötött megállapodást útirajzának közlésére – olvashatjuk az oly népszerű sulinet. hu-n, melynek köszönhetően tárgyanként, témánként is alaposan elmélyíthetjük tudásotokat.

Manapság, amikor oly látványos útifilmekkel találkozunk a televízióban, a világhálón, talán „szegényesnek” érezhetjük a csupán szavakkal leírt útiélményeket. Ám itt egy ellenpélda! Petőfi sorai bárkit elvezetnek egy hihetetlennek tűnő, rég eltűnt világba, ami már magában élmény. Különben is, útiutak érzelmi telítettségek, mondhatni: prózaköltevények. Az utazási műfajok (útleírás, útirajz, útijegyzet, útiútleírás, útinapló) inkább kötődnek a tényekhez, noha a szépirodalom és a tényirodalom (dokumentumirodalom) határán helyezkednek el.

RÉGI MESTERSÉGEK

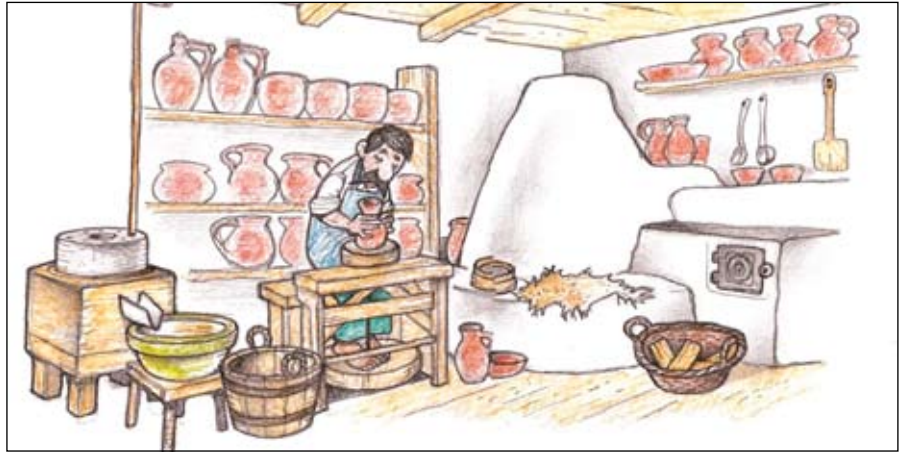
A fazekas

Nehéz mesterség volt régen a fazekasoké. Megerőltető dolog a földdel dolgozni, taposni, gyúrni az agyagot nap mind nap. De a mesterség megtanulása is fáradtságosabb volt más mesterségénél, mert sokat kellett a korongolást gyakorolni. Mégis leginkább szegény emberek voltak a fazekasok.

A tanulást korán kellett kezdeni. Nyolc-kienc éves korában már kis tányért korongolt az inas. De még jó pár év gyakorlás kellett ahhoz, hogy mester váljék belőle.

A legnehezebb része a mesterségnek az agyag kibányászása volt. Ezután következett az előkészítése. Vagdosták, szelték az agyagot, így tisztították ki belőle a fűszálakat, szennyeződést. Ez ugyan könnyű, de unalmas munka volt, éppen inasnak való. Aztán mezítláb körbe-körbe járva taposták az agyagot, ami megint csak nagy erőt kívánt. Végül gyúrópadon, mint egy tésztát, kézzel is jól kidolgozták.

A fazekas legfőbb munkaeszköze a korong. Ezen formálja ki az edényt. A korongolás nagy gyakorlatot és ügyességet kívánt, hiszen a lágy agyag könnyen eltorzult a lábbal hajtott, gyorsan forgó munkalapon. Az edényt aztán száradni hagyták, díszítették, mintákat festettek vagy karcoltak rá, mázzal leöntötték és kemencében kiégették. A díszítés női munka volt, a fazekas ezt legtöbbször a feleségére vagy a lányára bízta. Nagy figyelmet kívánt az edények berakása a kemencébe és kiégetése. A kisebb edényeket a nagyobbakba tették, nehogy elpattanjanak a nagy forróságban.

VAJIDASÁGI KÉPZŐMŰVÉSZEK

Szarvas Sándor faszobrász

A bábkészítés alapszabályaival Almási Gábor irányítása alatt ismerkedett meg a temerini születésű Szarvas Sándor faszobrász, bábtervező, bábkészítő, restaurátor. Szülővárosában végezte az általános iskolát, majd a szabadkai és az újvidéki Tanítóképzőben tanult. Szóter Jánostól tanult faszobrászatot, majd az említett Almási Gábor irányításával Szabadkán, a Tanítóképzőben mélyítette tudását. 1959 és 1994 között az Újvidéki Bábszínház bábtervezője és -készítője. Tanulmányúton járt a budapesti Állami Bábszínháznál (1973). 1963-ban faszobrászatból mestervizsgát tett. A 35 év alatt mintegy 2000 bábót készített az újvidéki, becskerekai, zimonyi, kraljevói, prištinaí és kragujevaci

bábszínház, valamint az Újvidéki Televízió gyermekműsorai részére. 1979-ben a Szerbiai Hivatásos Bábszínházak Fesztiválján különdíjat kapott.

Szobrászatot Jovan Soldatović-től, Baranyi Károlytól és Baranyi Markov Zlatától tanult. A bábkészítés mellett állandóan faragott. Nyugdíjba vonulása óta kizárólag

eredeti szakmájának él. Főleg díszítőszobrászattal és domborművek készítésével foglalkozik.

Művei magángyűjteményekben és 18, főleg bácskai templomban található meg, de eljutottak a tengeren túlra is.

Az idén van László, az Árpád-házi király szentté avatásának 825. évfordulója. Ebből az alkalomból, valamint trónra lépésének 940. évfordulója alkalmából a magyarországi nemzetpolitikai államtitkárság Szent László-emlékévként nyilvánította 2017-et.

László 1046-ban született Lengyelországban. I. Béla király fia volt, bátyját, I. Gézát követte a trónon 1077-ben. Tizennyolc évig uralkodott, majd halála után, 1095-ben unokaöccse, Kálmán (Könyves Kálmán) került a magyar trónra. Magas, erős férfiként emlegetik a források. Jó harcos volt, személyesen részt

A király ereklyetartója Győrben

vett az ütközetekben. Bátorsága mellett erkölcsisége és vallásossága is vitathatatlan volt. Megalapította a bencés apátságot. Szűz Máriát különösen tisztelte és elrendelte Szűz Mária és a kis Jézus képének a magyar királyi zászlóra való varratását. Az aranypénzekre is ráverette Mária képét. 1078 körül Rheinfeldi Adelheidot vette el feleségül, s három lányuk született. Uralkodása idején kezdett megerősödni a feudális magyar állam.

A ránk maradt történelmi források szerint I. László hatalmas termetű volt, egy fejfel kimagaslott a többi ember közül, és mélyen vallásos volt. Személyes bátorsága, a harcban való jártassága megtestesítette a középkori férfi eszményképet, így méltán volt nagyon népszerű, sőt, a

Tudod-e?

I. László hatalomra jutása után kiadta törvénykönyvét. A törvényeknek több mint a fele a tulajdon védelmével foglalkozott. Minden lopásért kemény megtorlás járt. Akit lopáson értek, felakasztották, tízévesnél idősebb gyermekeit pedig eladták rabszolgának. Liba- vagy tyúklopásért kítolták a tolvaj szemét. Gyakori büntetés volt a kéz- vagy orrvágás, a nyelv kitépése. Ha a bíró a bűnöst futni hagyta, mindenét elvesztette, és őt magát is eladták.

Szent László-emlékév

Szent László, a lovagkirály

középkorban kialakult magyar lovagi kultúra a példaképének tekintette. Így tekintett rá később Károly Róbert és Nagy Lajos királyunk is (ez utóbbi még aranypénzeire is Szent László arcképét verette), Zsigmond király pedig állítólag csak azért utazott el Nagyváradra, hogy Szent László sírját felkeresse.

László, a lovagkirály kétségkívül óriási szerepet játszott a középkori magyar állam megerősítésében. Helyreállította az országban a belső rendet. Az országot korábban rendszeresen trónharcok és belviszályok gyengítették. Aktívabb külpolitikát folytatott elődeinél. Hódításai kiterjedtek a dalmát városokra, megkezdte a horvátországi hadjáratokat, amelyeket utódja, unokaöccse, Könyves Kálmán folytatott. A magyar korona mellett egyben a horvát koronát is viselte, miután meghódította Horvátországot. Ez volt egyébként a fiatal magyar állam első hódító háborúja és első terjeszkedése. Így a két állam perszónálúnióba került. Nem kevésbé fontos, hogy a keresztény, elsősorban közép-európai nemzetek egyesítésében így kiemelkedő alakká vált. Emiatt nemcsak a magyar nép, hanem más népek, például a lengyelek vagy a horvátok is megemlékeznek a nagy uralkodóról.

A lengyelek elsősorban származása miatt, a horvátok pedig azért, mert ő alapította a zágrábi püspökséget. Szent István, Imre herceg, Gellért püspök szentté avatása László király korában történt és jelentősen hozzájárult az Árpád-háziak tekintélyének megnövekedéséhez a keresztény világban. Maga László Istvánt nagyon tisztelte és példaképének tartotta, a történelemtudomány szerint ő sürgette VII. Gergely pápánál István király szentté avatását.

Szent László 1095-ben betegségben halt meg Nyitrán, 49 évesen. Somogyváron temették el egy monostorban, majd később áthelyezték

a nagyváradi székesegyházba. Sokak szerint Nagyváradot (ma Oradea Romániában) is Szent László alapította. Sírja zarándokhelynek számított sokak számára. A magyar katonák védőszentjükké választották.

A lovagkirály emlékére számos freskót, festményt, szobrot készítettek, amelyeken leggyakrabban lovagként, páncélzatban és paláttal ábrázolják.

Gyarmati Balázs történész

Szent László szobra Nagyváradon

Új sorozatokban térnek vissza

Az alábbiakban színésznőkről szólunk, akik televíziós sorozatok által váltak ismertté, de újabb sorozatokban is bizonyítási lehetőséget kaptak

Új életet kezd

Debby Ryan főleg a Zack és Cody a fedélzeten, valamint a Jessie című Disney-sorozatok által vált ismertté. A színésznő ezúttal egy másik televíziós társasághoz szegődött és főszerepet kapott a sikervárományos *Insatiable* című sorozatban, amely a Dexter egykori producerének, Lauren Gussisnak a legújabb munkájaként kerül majd képernyőre. A sorozat története Pattryól, egy súlyproblémákkal küzdő lányról szól, aki kizárólag az étkezésben lel vigaszra, egy sérülés azonban rábírja arra, hogy változtasson az életén. Megszabadul harminc kilótól, és a sztárvilág is megnyílik előtte.

Kinyílik előtte a világ

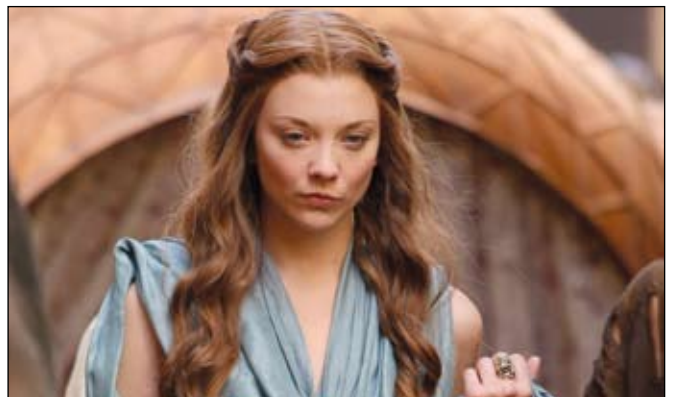
Lauren Graham, a Szívek szállodájának sztárja ismét állandó szereplője lesz egy televíziós vígjátéksorozatnak, a *Linda From HR*-nek. A színésznőt legutóbb a *Vásott* szülőkben láthattuk, már ami a hosszabb sorozatokat illeti, és ismét Lorelai Gilmore szerepében a négy új epizód erejéig újraélesztett Szívek szállodájában. Az új széria középpontjában a Lauren Graham által alakított Linda Plugh áll majd, aki egy rossz döntés következtében monoton, boldogtalan életet él. Egy napon azonban minden megváltozik, kinyílik előtte a világ, mégis keményen helyt kell állnia, amennyiben egyensúlyt akar tartani a munka és a magánélet között. Úgy tudni, hogy az új sorozat valamilyen módon kapcsolódni fog a *Mr. Roboto*hoz.

Céltudatos nőt játszik

Leighton Meester a *Gossip Girl*, azaz A pletykafészek című sorozatban Blair Waldorfként szinte divatot teremtett a fiatalok körében. A karakter világhírnevet hozott számára. A színésznő elmondása szerint így tíz év után már nem állna jól neki ez a szerep, de akkoriban nagy örömet jelentett. Hálás a csodálatos rajongóinak, akik a sorozattal és tulajdonképpen a karakterével együtt nőttek fel. A színésznő jelenleg a *Making History* című vígjátéksorozatban játszik, amelynek első epizódját nemrég mutatták be. A *Making History* egy különös múlt-jelen idősíkbán mozog. A sorozatban Deborah-t formázza meg, az erős karakterű, céltudatos és határozott nőt, aki szerinte sokkal közelebb áll mostani önmagához. A színésznő egy interjúban arról is vallott, hogy nagyon szeret dolgozni az új sorozatán, de a zenei karrierjét sem szeretné elhanyagolni. Első albuma *Heartstrings* címmel 2014-ben jelent, jelenleg pedig új albumot tervez kiadni. Leighton ezzel kapcsolatban azt is elmondta, hogy fantasztikus emberekkel dolgozott együtt és azt reméli, hogy ez most is így lesz.

Rejtélyes filmben szerepel

Natalie Dormer a *Tudorok*, majd pedig A Trónok harca című sorozatban csillogtathatta meg tehetségét. A színésznőt minden bizonnyal nemsokára ismét egy izgalmas szerepben láthatjuk, hiszen főbb szerepet kapott a Joan Lindsay regénye nyomán készülő *Picnic at Hanging Rock* című hatrészes minisorozatban. A történet az 1900-as évek elején játszódik, amikor három iskolás lány és tanárnőjük rejtélyes módon eltűnnek. A szériát egy ausztrál televíziós társaság tűzi majd műsorára, a forgatások nemrég kezdődtek meg Ausztráliában. Egyébként 1975-ben, Peter Weir rendezésében már megfilmesítették a történetet ugyanezzel a címmel, de nem ért el különösebb népszerűséget.

Új dallal ünnepelte a születésnapját

Ed Sheeran a napokban jelentette meg új albumát, nemrég pedig, pontosan a 26. születésnapján új dala látott napvilágot. Az énekes úgy gondolta, hogy ünnepeltként ő lepi meg a rajongóit, tette ezt a How Would You Feel (Paean) című zeneszámmal. A Shape of You és a Castle on the Hill után ez a harmadik dal, amely az új albumot hivatott beharangozni. Ed Sheeran a rajongókhoz intézett üzenetében arra is kitért, hogy a How Would You Feel (Paean) az egyik nagy kedvence. Az albumon egyébként tizenkét dal hallható, míg a luxusverzión további négy zeneszám. Ed Sheeran arról mesélt egy interjújában, hogy új lemeze kaotikusra sikerült, mintha semmi sem illene össze, neki viszont épp az éles különbségek és az összevisszasága miatt tetszik. Ez az énekes harmadik albuma, 2011-ben jelent meg a +, 2014-ben az x, és lemezcím esetében továbbra is hű maradt a matekjelekhez, ezúttal a ÷ (Divide) címet adta neki.

Sok év után tér vissza

Shania Twain énekesi karrierje körül évek óta nagy a csend, 2002 óta Snem készített új stúdióalbumot. A kilencvenes években vált ismertté, az egyik legnépszerűbb előadó volt, de később más irányt vett az élete. Belekóstolt a televíziózásba is, és az elmúlt évek során csupán néhány dallal rukkolt elő. Közben egészségi és magánéleti problémákkal is küzdött. A kanadai énekesnő viszont nemrég jó hírrel szolgált azoknak, akik még nem feledték el. Elárulta, hogy következő stúdióalbumát rögzíti, amit a válása inspirált. Állítólag Twain már évek óta dolgozik az új dalokon, a folyamat pedig azért nyúlt ilyen hosszúra, mert sérültek a hangszálai, és mert zátonyra futott az első házassága. Úgy tudni, Shania most már jól érzi magát, és boldogan él második férjével.

Baki és magyar siker

Sokak szerint emlékezetes marad az idei Oscar-gála. Ennek oka, hogy a fináléjában egy nagy bakit követtek el. Két legendás színész Warren Beatty és Faye Dunaway hirdette ki, hogy melyik alkotás győzedelmeskedett a legjobb film kategóriában. Ők a Kaliforniai álom musical címét mondták ki, holott a győztes a Holdfény című alkotás. Mire a baki kiderült, a La La Land stábjá már felvonult ünnepelni a színpadra. Igazán kínos volt, amikor a tévedés tisztázódott, még úgy is, hogy a Kaliforniai álom egyébként szépen szerepelt a 89. Oscar-gálán, a legtöbb jelölést váltotta díjra, 14-ből 6-ot, így ez a film kapta az idén a legtöbb Oscar-díjat. A lényeg azonban az újabb magyar siker. Míg tavaly a Nemes Jeles László rendezésében készült Saul fia diadalmasodott a legjobb idegen nyelvű filmek kategóriájában, az idén a Mindenki című alkotás kapta meg a legjobb rövidfilmnek járó Oscar-szobrot, amelyet Deák Kristóf rendező és Udvardy Anna producer vett át.

Rory első albuma

Bátran kimondhatjuk, hogy az idei év egyik legnagyobb zenei felfedezettje Rory Graham, vagy ahogyan leginkább ismertté vált, Rag'n'Bone Man. A brit énekes, dalszerző korábban is foglalkozott zenével, de a Human című dalával egyből reflektorfénybe került és azonnal a toplisták élére ugrott. A nagy sláger után az azonos című debütáló lemezére sem kellett sokáig várni, a múlt hónapban jelent meg, akárcsak másik dala, a Skin. Rory máris népes rajongótáborral büszkélkedhet, a zenei szakemberek pedig dicsérettel illetik zenei bemutatkozását. Megítélésük szerint Rory mély hatást képes kiváltani a hallgatóságból, és ebben rejlik a sikere. Az énekes örül a népszerűségnek, és karrierjének további felfelé ívelésén ügyködik.

Jelige: „Őszibarack”

Kedves Bizalmas Sorok!

Nagyon régóta tervezek írni, de eddig nem mertem. Hetedikes lány vagyok. A gondom a következő:

Van egy barátnőm, aki egy évvel idősebb nálam. Ő a legjobb barátnőm. Azt mondja, hogy ez fordítva is így van.

Mindig számíthatok rá, mindig meghallgat stb. De nem is ez a baj... A gond ott kezdődik, hogy az egész iskola ismeri a barátnőm, és nekem is rengeteg barátom lett rajta keresztül. Nem tudom, mit tegyek, mert alig beszélünk, de csak akkor, ha én írok rá. Egyikünk sem ér rá találkozni, mivel nagyon elfoglaltak vagyunk. Nem érzem azt, hogy a legjobb barátnők lennénk. Nem voltunk még egymásnál, és nem tudom hogy mit csináljak, hogy elhívjam-e, vagy valami, mert ő gazdagabb családból való, mint én. Hagyjam ezt a barátságot, vagy mit tegyek??

Kérlek, segíts!!!

Válasz:

Kedves Őszibarack!

Először is jó lenne, ha feltennéd magadnak a kérdést, hogy te szerinted milyen is kell, hogy legyen a legjobb barátnő. Itt persze nem a kinézésére gondolkodok, hanem a lelki tulajdonságaira és a cselekedetekre, ami valójában a barátságot jelenti. Sajnos nem írtad meg, hogy mikortól, vagyis mennyi ideje barátkoztok, mikortól vagytok ilyen jó barátnők. Eddig milyen gyakran és hol voltatok együtt, ahol „gyakorolhattátok” a barátkozást. Azt írod, hogy alig beszéltek, és csak akkor, amikor te fordulsz hozzá, gondolom SMS-ben. Nagyon elfoglaltak vagytok, szinte nincs is mikor találkoztok, de „rengeteg” barátod lett rajta keresztül. Egy kissé ellentmondásos számomra, amit itt írtál. Viszont te már le is írtad az egész problémának a lényegét: „nem érzem azt, hogy a legjobb barátnők lennénk.” És ez az érzés a legfontosabb, amikor a barátságról van szó. Persze az is, hogy ez az érzés kölcsönös legyen.

Valójában ismerősünk van rengeteg, barátunk viszont sokkal, de sokkal kevesebb. Ha utánanézel, hogy mit is írnak a barátságról, többek között azt találhatod, hogy ez az emberi kapcsolat egyike, „mely emberek között alakul ki több örömteli találkozás, beszélge-

tés által. Jellemzi a kölcsönös elfogadás, rokonszenv, szeretet (valamilyen szinten), bizalom, szövetség, együtt érző képesség, nyitottság, törődés...” A közös időtöltés is fontos szerepet játszik ebben a kapcsolatban. Tudom, hogy manapság majdnem minden fiatal életében kiemelt szerepe van a közösségi oldalnak, és olyanokat is barátnak titulálunk, akit valójában egy kicsit se ismerünk. A különböző szuper alkalmazások segítségével pedig bárhol, bármikor írogathatunk egymásnak SMS-t, üzenetet, posztolhatunk egyet és mást a számára, azonban az élő szóban történő kommunikáció az igazi, amely sokkal erősebbé teszi az emberek közti köteléket, mint a világ összes e-mailje és üzenetkéje. Mivel a barátság egy nagyon összetett, támogató emberi viszony, amely akkor él, ha kölcsönös, ha működik a rokonszenv, ha egyfajta szeretet is jelen van, ha ott munkálkodnak a bizalom, a szövetség, az együtt érző képesség, a nyitottság, a törődés stb., akkor ápolni kell, és vigyázni rá akkor is, ha az élet

úgy hozza, hogy fizikailag a világ másik felére kerül a barátnőnk, barátunk. Érdemes ilyen esetekben legalább hetente egyszer alkalmat keresni arra, hogy telefonon, a csodálatos skype-on, vagy a még csodálatosabb viberen élő szóban BESZÉLGESSÜNK. Ne feledd azt se, hogy először is el kell fogadnunk önmagunkat olyannak, amilyenek vagyunk, és nem kell szégyellni, ha nincs anyyink, mint másoknak.

Kezdeményezhetsz egy beszélgetést a lánnyal pont erről, a barátságokról. Ajánld fel neki, hogy időnként egymásnál találkozzatok egy kis „tracspartira”. Ha örömmel veszi az ajánlatot, akkor neki is szüksége van a te barátságodra. Ha viszont hímel-hámol, akkor hagyni kell, hogy a barátságotok természetes úton véget érjen. Erre nagy valószínűséggel az új tanév kezdetével, amikor középiskolába kerül, különben is sor kerülne.

Végezetül Platón ókori görög filozófus gondolatát osztom meg veled. Érdemes elgondolkodni rajta:

„Az a barátunk, aki annak látszik és valójában az is. Mert aki csak látszik, de valójában nem az, az csak látszat-barát, nem pedig igazi barát. És ugyanez érvényes az ellenségre is.”

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

NAHÁT!

Fiúk és lányok

Születés után a gyerekek agya eltérő módon fejlődik. Az agy egyes részei hamarabb fejlődnek a lányoknál, és más részek gyorsabban a fiúknál, de végül utoléri egymást. Különbözik az agy nagysága is. A fiúk agya nagyobbra nő a lányokénál. Egyes kutatások kimutatták, hogy a lányoknál az agy azon része, amely a beszédet és az érzelmeket irányítja, valamint a két agyféltekét összekötő rész fejlettebb, mint a fiúknál.

Ezek a látszólag kicsi különbségek az agy felépítésében nem feltétlenül azt jelentik, hogy a fiúk jobbak egyes dolgokban és a lányok másban. A fiúknak és a lányoknak hasonló képességeik vannak, például egyformán tehetségesek matematikában. A lányok jobb memóriával rendelkeznek, könnyebben olvasnak, és jobbak olyan tevékenységekben, amelyek ügyességet és gyors gondolkodást igényelnek.

Ne feledjük, hogy az agy formálható. Az agysejtek közti kapcsolatokat olvasással és tanulással lehet megerősíteni. Megtörténhet, hogy egy kislány, aki ma csak babákkal játszik, holnap örülni fog a biciklinek, vagy megtanul egy láncot megjavítani. Miközben meglehet, hogy egy fiú sosem fog babával játszani, de később megtanulja, hogy gondozzon egy háziállatot és gyereket neveljen egyedül.

-Te, figyelj! Tudtad, hogy a lányok okosabbak, mint a fiúk?

- Nem.

- Na látod, pont erről beszélek...

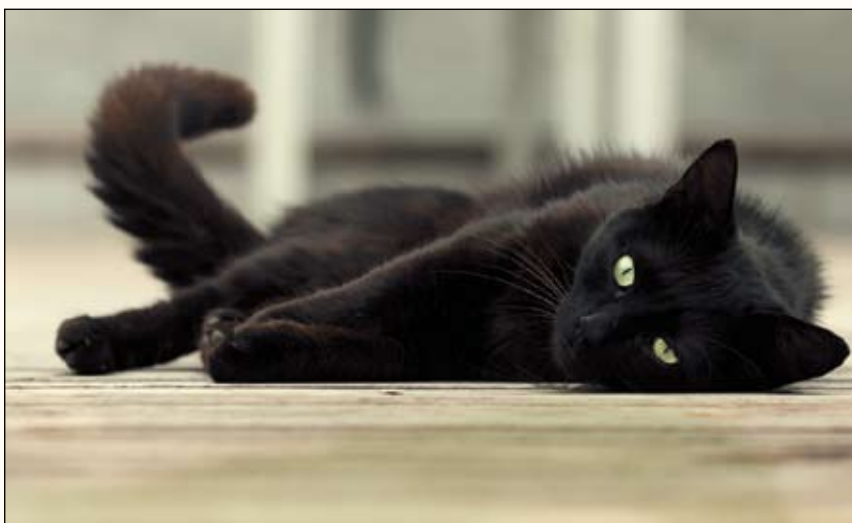

Miért pont a fekete macska?

Ha az utcán sétálva egy fekete macskába botlasz, szinte biztos végigfut az agyadon, hogy szerencsétlenséget hozhat, ha te magad nem is vagy babonás. De miért ivódott belénk ennyire a fekete macskáktól való félelem? Mint a legtöbb babonának, ennek sincs tudományos magyarázata, története annál inkább.

A fekete macskák és a balszerencse kapcsolata sok kultúrában felbukkan. Gyakran kötik őket a boszorkánysághoz, sőt, magához az ördöghöz is. A bundájuk színéről ugyan nem tehetnek, de már a középkorban is üldözték őket. A 14. században a pestisjárványok ideje alatt tömegesen pusztították el a fekete macskákat, holott a halálos kórt hordozó rágszálók ellen pont a cicákat küldhették volna csatasorba a leghatékonyabban. A hiedelem a 16. században erősödött fel igazán, mert a boszorkányüldözések során meggyanúsított nők mellett gyakran éltek macskák is.

A szóbeszéd nem kedvezett a cicáknak, így a fekete macskáktól való félelem különböző babonák alapja lett. A legelterjedtebb szerint balszerencsét hoz, ha egy fekete macska keresztezi az utad, de nem mindegy, hogy melyik irányból. A német kultúrában például úgy tartják, hogy ha a fekete macska jobbról balra halad el előtted, akkor valami rossz vár rád, el-

lenkező esetben viszont szerencsés leszel.

A hiedelem Magyarországon is elterjedt, de vannak országok, ahol a sötét cicákat pont a szerencséivel kapcsolják össze. Közép-Angliában például fekete macskát ajándékoztak a menyasszonynak, mintegy megáldva a lakodalmat. Mindenki tudja, hogy Egyiptomban a macskák kitüntetett figyelmet kapnak. Ők is hittek a fekete cicák szerencsehozó erejében, ezért a férfiak még a hajóikra is felvitték

magukkal az állatokat. Japánban a hajadon lányoknak hoz új udvarlót a fekete macska.

Akinek sötét szőrű cicája van otthon, az tudhatja, hogy ezeknek a babonáknak semmi alapjuk nincs. Semmiben nem különböznek fajtársaiktól, így ugyanannyi örömet szereznek nekünk, mint világosabb bundájú társaik. Persze, ha tisztában lennének vele, hogy milyen sokan tartanak tőlük, lehet, kicsit másképp viselkednének...

TESZT

Elég érett vagy a korodhoz képest?

1. Valaki szerdán kölcsönad egy CD-t, és kéri, hogy vidd vissza vasárnap.

- a) Elfelejtetted, és szintén kölcsönadod a barátnődnek.
- b) Nem találsz, ezért veszel egy új CD-t.
- c) Ahogy ígérted, visszaadod vasárnap.

2. A szüleid megkérnek, készíts ételt az öcsédnek.

- a) Elküldöd az öcsédet, vegyen egy szendvicset.
- b) Gyorsan elkészítesz egy mélyhűtött készételt, és berakod a tévé elé.
- c) Finom vacsorát csinálsz mindkettőtöknek.

3. Kapsz a nagymamádtól egy ezrest.

- a) Elvesztetted valahol a szobádban.
- b) Végre elmehetsz vásárolni.
- c) Megspórolod.

4. A tanárod rajtakap, amint puskázni próbálsz a padtársadról.

- a) Természetesen letagadod, és vádaskodni kezdesz, hogy biztosan pikkel rád.
- b) Halkan bocsánatot kérsz, és bizonygatod, hogy csak véletlenül néztél oda.
- c) Megígéred neki, hogy soha többé nem teszel ilyet.

5. A szüleid elutaznak a hétvégére.

Mit csinálsz?

- a) Rendezel egy hatalmas bulit.
- b) Megnézel egy csomó jó filmet.
- c) Tanulsz a sulira.

Értékelés

A legtöbb A válasz:

A gondtalan

Nem foglalkozol a tetteid következményeivel, ezért sokan megbízhatatlannak tartanak. Lassan meg kéne tanulnod felelősséget vállalni.

A legtöbb B válasz:

A kiegyensúlyozott

Megtalálsz az egészséges középutat a felelősségtudat és a fiatalos könnyelműség között. Jól teszed, mert így tudják rólad, hogy ha olyan a helyzet, megbízhatnak benned.

A legtöbb C válasz:

A felnőtt

A megbízhatatlanság számodra ismeretlen fogalom. Érettebb vagy, mint némely felnőtt. Időnként azért enged el magad.

Szemünk a legtökéletesebben működő üzenetközvetítő eszköz. Szemkontaktusra törekszünk, ha beszélgetni szeretnénk valakivel, elkerüljük a másik ember tekintetét, ha nem akarunk szóba állni vele. Miről árulkodik a szemünk? Szemünkkel képesek vagyunk az alapvető érzelmeket – félelmet, haragot, undort, meglepettséget, boldogságot, szomorúságot – kifejezni. A szem az emberi evolúció során különös hangsúlyt kapott. Tudat-e, hogy a főemlősök közül csak az embernek van szeme fehérje? A szemfehérje is az egymás közti kommunikációt segíti: általa válik egyértelművé, merre, meddig néz az ember.

Őszinte tekintet?

A tekintet a társas kapcsolatokban az érdeklődés, az őszinteség kifejezőeszköze. Bizonytalanságot, zavart közvetít, amikor valakinek – szinte menekvést keresve – ide-oda jár a szeme. Az oldalt vetett pillantás szintén kifejezhet bizonytalanságot, de az érdektelenség biztos jele is egyben. Ideges viselkedését nem leplezheti a túl gyakran pislogó ember. Szemkontaktust tarthatunk érdeklődésünk kifejezésére, vagy ha figyelmesen hallgatunk valakit, vagy valamit.

Az, hogy mennyire nyíltan és mennyi ideig nézünk valakire, szintén kifejező erővel bír. Már kicsi korunkban megtanultuk, hogy nem illik hosszan bámulni valakit. Hogyan viselkednek az emberek, amikor zsúfolt helyen, például egy liftben összezárva utaznak? Futó pillantásokat vetnek egymásra, majd még mielőtt szemkontaktus létesülne köztük, gyorsan félrenéznek. A hazudós ember pontosan tudja, hogy a szemkontaktusnak mekkora szerepe van a kommunikációban. Hogy hazug szavait

alátámassza, intenzíven – a kellenél kitaróbban – néz bele partnere szemébe.

Tartsd be a szabályokat!

Egyes kultúrákban a szemkontaktus szigorú szabályokhoz kötött. Déli kultúrákban például illetlenségnek számít, ha egy fiatal lány belenéz egy felnőtt szemébe. Az a külföldi, aki nem ismeri ezt az illemszabályt, lehet, hogy személyes sértésnek veszi ezt a viselkedést.

(KamaszPanasz)

Nevezz az egészségedért!

Nevetni minden nap érdemes, hiszen ez az az eszköz, amely bármikor mindenkinek kéznél van, nem kerül semmibe, és megfűszerezi az életet.

Erős immunrendszered lesz

Mivel egy igazi szívből jövő nevetés ellazítja az egész testet és az izmokat, hatására javulhat az erek rugalmassága és a vérkeringés. Jól átmozgatja a vállat, a belső szerveket, megdolgoztatja a rekeszizmokat, és a bélrendszert is. Ezáltal erősebbé teszi az immunrendszeredet.

Megszabadulhatsz a negatív gondolatoktól

Ha sokat nevelsz, azzal átfőmölöd az életszemléletedet, hiszen ahhoz, hogy beengedd életedbe a humort, a megszokottól eltérően kell tekintened az eseményekre. Hosszabb távon megszabadulsz a negatív gondolatoktól, rossz érzésektől, és pozitív életszemléleted lesz. Ezáltal fokozhatod a teljesítőképességedet is, hiszen egy adott helyzetben nem a problémát, hanem a megoldandó feladatot fogod majd látni.

Egészségesebbé tesz

A nevetés csillapítja a fájdalmat, oldja a feszültséget, javítja a kedélyállapotot. Csökkenti a stresszhormonok szintjét, és növeli a boldogsághormont a szervezettedben. A társas kapcsolatokra is pozitív hatással van, mert egy igazi közös nevetés összeköti a résztvevőket. Megkönnyíti az ismerkedést, mert egy mosolygó, jókedvű embert mindenki vonzóknak talál. Konfliktusok rendezésében is segítséget nyújthat, sőt meg is előzheti a kialakulásukat, hiszen a nevetés ragadós. Egy vidám társaságban kevesebb az esélye a viták, veszekedések kirobbanásának.

Karcsúbb leszel

Kutatások szerint, napi 15 perc nevetéssel évente 2 kg-ot veszíthetsz a súlyodból. Minden alkalommal, amikor legalább egy negyed óráig határozol, egy kis szelet csokinak megfelelő energiát égetsz el.

Hogyan nevezz?

Egy gyermek több mint 200-szor nevet egy nap, míg egy felnőtt már csak 15-ször. Épp ezért nevezz bármikor és bármin, magadban vagy társaságban, hangosan vagy csendben. Nézz egy kicsit más szemszögből a világra, keresd meg mindenben, még a rossz dolgokban is a humort, és tanulj meg nevetni saját magadon is.

Használati tárgyaink ismeretlen feltalálói

Kiemelő toll

A kiemelő toll története egészen 1910-ig nyúlik vissza, ugyanis ekkor szabadalmaztatta Lee Newman. Húsz évvel később a tollak egyre népszerűbbé váltak, hála Sydney Rosental „Magic Marker” kampányának. Az 1950-es évek végén a kijelölő tollakat Európában széles körben használták, és 1962-ben Yukio Horie feltalálta a modernebb, filchegyű tollat.

Rajzszög

Milyen hasznosak ezek a kis rajzszögek, ha képeket, posztereket kell feltennünk a falra. A különleges kialakítású szögöt 1903-ban találta fel Edwin Moore, aki megalapította rajzszögyárát, a Moore Push Pin Company-t. Egy évvel később egy német órakészítő megalkotta a rajzszög ma ismert formáját: a műanyag borítás tetejét lelapította, hogy még kényelmesebbé váljon a használata.

Ébresztőóra

Lehet utálni a gonosz, vijjogó szerkezetet, amikor éppen a legszebb álmunkat szakítja félbe, de ha nem lenne ébresztőóra, bizonyára sokan elkésnének a suliból vagy munkahelyükről. Az első beállítható ébresztőórát a 15. században Európában jelentek meg, de ezek még nagyon különböztek a ma ismert óráktól. 1787-ben Levi Hutching találta fel a mechanikus ébresztőórát, és 60 évvel később Antoine Redier szabadalmaztatta.

Karóra

A karórák prototípusai a 16. században jelentek meg. Ezek olyan zsebórák voltak, amelyeket karkötőre illetve lehetett hordani. 1571-ben I. Erzsébet angol királynő kapott ajándékba egy ilyen órát közeli barátjától. A Guinness Rekordok Könyve a modern karóra megjelenését 1868-hoz és Patek Philippe-hez, egy svéd feltalálóhoz köti.

Papírpohár

Habár feljegyzések szerint először Kínában, i. e. a 2. században használtak papírpoharakat, széles körben a 20. században terjedtek el. A népszerűvé válás oka pedig az volt, hogy akkoriban az iskolákban a gyerekek gyakran közös poharából ittak, ami komoly egészségügyi kockázattal járt. 1908-ban egy amerikai ügyvéd, Lawrence Luellen találta fel a Dixie Cupot, más néven az „egészségpoharat”.

Mire jó a cipősdoboz?

1. Csocsóasztal

Készíts saját csocsóasztalt! Ezekre lesz szükség:

- cipősdoboz
- csomagolópapír vagy színes papírok
- ragasztó és olló
- 10 db csipesz (kétféle színben, vagy két színűre festve)
- 4 db fapálca (a hurkapálcikánál erősebbnek kell lennie)
- egy pingponglabda

A doboz külsejét borítsd be a csomagolópapírral, vágj két nyílást a kapuknak, és illeszd bele a pálcákat, rájuk pedig a csipeszeket.

2. Piknikkosár

Borítsd be maradék anyagokkal a cipősdobozt, és ragassz vagy varrj rá füleket. Már csak tele kell pakolni finomságokkal, és irány a park!

3. Parkolóház

A dobozon vágj ajtókat, és rajzold meg a parkolóhelyeket. A sok kis autónak végre lesz

hová beparkolni! Éjjelre tárolódoboznak is használható.

4. Asztali rendszerező

Egy cipősdobozt dekorálj tetszésed szerint, majd sorakoztass bele papírgurigákat. Így minden iskolai eszközödnek meglesz a helye, és az íróasztalod is sokkal rendeztebb lesz.

REJTVÉNY

Keresztrejtvény

1	2		3		4	5	6	7	8	
9		★		★	10					
11		12		★		★		★	12a	
	★	13		14		15		★		
16	17			★		★	18	19		
20			★	★		★	21		22	
23			24	★	25		26			
	★	27		28		★	29	30		
									31	

1848-as katonanóta.

Vízszintes sorok: 1. A katonanóta első része, 9. Tágas mélység (ék. h.), 10. Szántóeszköz része, 11. Kenőanyag is lehet, 12/a. Kicsinyítő képző, 13. A katonanóta befejező része, 16. Másképpen, 18. Robbanószer, 20. Külföldön élő magyar szobrász, Amerigo ..., 21. Zsírparna fordítva, 23. Lendület, 25. Nyomában jár, 27. Ady Endre műzsája, 29. Meglepetés szava, 31. Jótékonykodik.

Függőleges sorok: 2. Sor betűi, 3. Had, 4. Terézke, 5. Habram Károly, 6. Etel betűi, 8. Ázsiai szarvasmarha, 9. A katonanóta folytatása, 12. Zavaró, 14. Lóbiztató szó, 15. Ilyen kanál is van, 17. Szélhárfa, 19. A megfázás velejárója, 22. Hadi betűi, 24. Fordítva az öröklődés hordozója, 25. Mint szerbül, 26. Magot a földbe juttat, 28. D. Y., 30. Német igen.

Betűrejtvények

1	SZ E PL	2	EEE É L	3	SZA	4	P A TOM I
---	---------------	---	---------------	---	-----	---	--------------------

Skandináv rejtvény (7.)

1848. március 14-én, a magyar forradalom előestéjén a forradalmi ifjak véleményét Petőfi Sándor így fogalmazta meg

	BÁCSKAI HELYSÉG		FEJTSD MEG	IV. ... MAGYAR KIRÁLY MÁRTOGÁT	ERDEI GYÜMÖLCS FÉL ÖT	FINOM AZ ILYEN CSIRKE EURÓPAI FŐVÁROS	A ZSÁK ELEJE ÉS VÉGE	MAGAM UFÖVÉGEK		
	MÁLTA								◆	
	SPANVOL FERFINÉV				FÁJÓS LÁBHOZ SEGÉDESZKÖZ PORTUGÁLIA				FORDÍTVA HAZORZÓ	CS
						RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG DE	◆		A SZOBÁBA EZ IS TAN-INTÉZMÉNY	
NORD	CSERMELY MOZI-KEZDET	MAJDNEM ZSÁK ÉTKEZÉS		GYEREK NÉMETÜL	KERTI SZER-SZÁM (ÉK. H.) AZ OKOZAT ELŐIDÉZŐJE			OROSZ-LÁNNÉV FORDÍTVA IGE BETŰI		
SZENT ISTVÁN FIA			VASÚTI MOZDONY RÉGEN EZ							EME
KÁLIUM KOROS FORDÍTVA	TOMÁN LÁSZLÓ	KÍGYÓ TESZI GYÜMÖLCS-NEDV				KIS TEODOR PAPIRRA RÓ				KÖTÉL EGYIK VÉGE INOGNI KEZD
			KELET 1000	NADIR NÁTRIUM	SÍR JAPÁN		IDEG BETŰI TEMPUS			
◆								NÉMET ELŐJÁRÓ		D-

Skandináv rejtvény: MIT TÍTOVÁZUNK, CSELEKEDNI KELL, ÉS MINDJÁRT HOLNAP

Megfejtések: Keresztrejtvény: - KOSSUTH LAJOS AZT ÜZENTE, ELFOGYOTT A REGIMENTJE. Betűrejtvények: 1. SZERPEL, 2. ÉNEKEL, 3. SZÁVAL, 4. PANTOMIM

Örömteli pillanatok a legnehezebb időkben is

A gyerekek találékonysága nem változott az idők folyamán, de a játék igen

A fotóválogatás azokba az időkbe kalauzol el bennünket, amikor a gyerekek műszaki vívmányok és kutyuk nélkül töltötték el szabadidejüket. A leleményes kisgyerekek bárhol és bármitől szórakoztató játékot tudtak kikerekíteni, még akkor is, ha éppen csak egy újságpapír, egy kötél, vagy egy gumiabroncs állt rendelkezésükre. Persze a gyerekek találékonysága azóta mit sem változott, de a televíziók, táblagépek, okostelefonok és videojátékok, valamint

interaktív játékok elterjedése óta egyre ritkábban láthatunk ezekhez hasonló pillanatokot. A fotók mindegyike a múlt egy megindító pillanatát idézi fel, amilyenben esetleg szüleiteknek is volt része, ha nem, akkor nagyszületeknek, de a még korábbi nemzedékeknek biztosan. Több felvétel a legnehezebb időkben készült, mégis örömteli pillanatokról mesél. A válogatásban az 1910-es években készült képek is megtalálhatóak.

Három alma

Az iskolában a tanító néni így szól Pistikéhez:

- Pistike, ha anyukádnak van három almája, és hétfelé kell osztania, mit csinál?
- Kompótot!

Közös kutya

Magyarórán a tanító néni Józsikát korholja:

- Józsika, a kutyádról írt fogalmazásod szó szerint ugyanaz, mint a testvéredé.
- Igen, tanító néni, mert a kutya is ugyanaz.

Hiányzás

Pistike egy nagy egyessel megy haza az iskolából. Az anyja kérdőre vonja:

- Hogy lehet, hogy ilyen rossz jegyet kaptál?
- Egy sajnálatos hiányzás miatt.
- De hát nem is hiányoztál a suliból!
- Én nem, de a padtársam igen.

Múlt időben

Nyelvtanóra az iskolában:

- Én csinos vagyok.
- No, gyerekek, milyen időben van ez a mondat?
- Múlt időben, tanárnő kérem!

Horgászvizsga

Az anyuka szidja Pistikét:

- Szégyellheted magad, fiam! Megbuktál, pedig horgászfelszerelést is ígértem, ha átmész a vizsgán. Csak azt mondd meg, mit csináltál tanulás helyett?
- A horgászvizsgára készültem.

Móricka nyert

A nyári szünetben Móricka felmegy játszani Pistikéhez, azok tizedik emeleti lakásába. Délután hazajönnek Pistike szülei és kérdezik a gyereküket:

- Pistike, mit csináltatok Mórickával?
- Versenyeztünk, hogy melyikünk mer messzebbre kihajolni az ablakomból.
- És hol van Móricka?
- Ő nyert.

Tökfej

- Pistike, remélem, tudod, miért neveztetek kis tökfejnek!
- Mert még nem vagyok olyan nagy, mint a tanár bácsi.

Új szomszédok

A tízéves Peti szombat délelőtt lélekszakadva rohan be az udvarról a házba:

- Apu, találkoztál már az új szomszédokkal?
- Nem, kisfiam, de most nem érek rá.
- Jaj, apu, gyere már, meg kellene velük ismerkedned!
- Most azonnal? Talán kint várnak a bejáratnál?
- Hát, óóó... nem. Csak a focim a nappalijuk közepén van.

Matekórán

A matekórán a gyerekek a hátsó padban kártyáznak. Odamegy a tanár és lekever Pistikének egy nyaklevest:

- Ugye tudod fiam, hogy ezt miért kaptad?
- Igen, tanár úr, mert elfelejtettem bemondani a piros 40-et.

Aludni akarnak

Ádámka bekopog a szomszédba:

- Csókolom! Az apukám szeretné elkérni a magnójukat!
- Na mi az, táncolni akartok?
- Nem, aludni!

Földrajzórán

- Gyerekek, ki tud nekem mondani egy nagy folyót? - kérdezi a tanító néni.

- Pistike jelentkezik: - A Volga!
- Jól van, Pistike! Ki tud másikat?
- A Nílus! - kiáltja Jancsika.
- Ügyes vagy. Tud-e még egyet valaki?
- Móricka jelentkezik, aztán, mikor felszólítják, kimegy a tanító nénihez és odasúgja a fülébe: - A Duna.

- És ezt miért suttogva mondtad? - csodálkozik a tanító néni.

- Azért, mert apukám azt mondta, hogy arról, ami nálunk folyik, csak suttogva lehet beszélni.

Kémiaórán

Kémiaórán a tanár felír egy képletet a táblára, majd felszólítja az első sorban ülő Zsuzsikát:

- Nos, ez minnek a képlete?
- Jaj, tanár úr, itt van a nyelvemen...
- Akkor köpd ki gyorsan, mert ez a sósav!

Segítek

Az anyuka kérdezi a fiát:

- Jössz a játszótérre?
- Nem, segítek apunak a leckében.

Talpas medve

- Hova szaladsz nyuszika? - kérdi a bagoly a lélekszakadva rohanó nyusztitól.

- Menekülök, mert az erdőben lelőnek minden talpas medvét!
- De te nem is vagy talpas medve.
- Én is tudom, de mire ezeknek megmagyarázom...

Bicikli

Biciklizik a kígyó. Szembe jön vele a nyúl és odaszól a kígyónak:

- Hé kígyó! Hogy tudsz te biciklizni, amikor nincs is lábad?
- A kígyó lenéz.
- Jé, tényleg!
- BUUUMMMMMMM.

Fontos mondanivaló

Egyszer a medve málnát evett a folyóparton. A nyúl is arra sétált, csak a másik oldalon. Átkiált a medvének:

- Hé, medve! Gyere már ide!
- Most nem érek rá nyuszika, majd holnap elmondom.

- Pedig fontos lenne.
- Annyira biztosan nem.
- Dehogynem! Gyere csak át!
- Na, jól van, átmegyek, de csak ha tényleg igazán nagyon fontos.

A medve nagy nehezen átúszik a folyón, és odaáll a nyuszika elé.

- Medve, te ugye szereted a málnát?
- Persze hogy szeretem.
- Na, akkor nézd csak, milyen szép málnabokrok vannak a túloldalon!

Beszélő állatok

Megy a paraszt a kutyájával a szekéren. Lassan megy a ló, ezért a paraszt elkezd verni ostorral, hogy gyorsabban menjen. Erre a ló megszólal:

- Jaj, édes gazdám! Miért bántasz mindig? Lehetnél velem egy kicsivel kedvesebb is!

A paraszt beparázik, leugrik a szekérről, és fut a kutyájával be az erdőbe. Ott egy fa tövének fűjják ki magukat. Mire a kutya megszólal:

- Hú, a fenébe is! Te is megijedtél, mikor a ló megszólalt?

TÖRÖM A KOBÁKOM

Tedd helyükre a kivágtott képrészeket!

EZT SOHASEM GONDOLNÁD?!

Miért hosszú a nyúl füle?

Atapsifüles fül nélkül nem tudna létezni. Ha elrejtőzik a veszély elől, ezzel a periszkópszerű hallószervvel figyel meg a környezetet. Kánikulában rendszerint a bokrok alatt bújkál meg, és bármennyire szomjas, egy lépést sem mozdul rejtékhelyéről. Fülében raktározza a vizet, s vele hűti a szervezetét is. Kiszámították, hogy a nyúl fülének minden négyzetcentimétere hozzávetőlegesen 10 kalóriát sugároz óránként, vagyis az anyagcsere során keletkező hő egyharmadát adja le. S hogy milyen hosszú a nyúl füle? Nos, átlagban 7-10 centiméter.

Béka a kút mélyén

Egy béka egy 30 méteres kút alján csücsül. Naponta egy nagy ugrásra van ereje, ami 3 méterrel viszi feljebb, de éjszaka álmában 2 métert visszacsúszik. Hány nap alatt menekül ki a kútból?

Lehetséges válaszok: 18, 27, 28, 30

Helyes válasz: 28. Naponta 1 métert halad előre, tehát magától adódik a válasz, hogy 30 nap alatt. Csakhogy a 27. nap után már 27 métert haladt előre, így amikor a 28. napon ugrik 3 métert, a béka már kijut a kútból.

Hogyan lehet mumifikálni?

Sok ezer évvel ezelőtt a messzi Egyiptom földjén hatalmas fáraók és szegény előkelőségek holttestét balsamozták be tudós mágusok, akik kiszedve a hulla belső részeit, növényi balsamokkal konzerválták azt. Utána vékony vászonszíkokba tekerték a hullát, innen a még napjainkban is létező múmiák. Mégis, a mumifikálás mesterségét legjobban nem tőlük, hanem a keresztcsőrű madártól tanulhatjuk meg. Sokszor előfordul, hogy az erdőben elpusztult keresztcsőrű hullájára bukkanunk. Ha kézbe vesszük a megmerevedett madártestet, észrevehetjük, hogy milyen jól ellenállt az enyészetnek. Olyan, mintha valami konzerválószerrel itatták volna át. Valóban, itt a természet csodálatos mumifikáló eljárását figyelhetjük meg. Az állandó fénymagkoszt ugyanis teljesen átítatja a szöveteket gyantás anyaggal, ami megmenti a sejteket az enyészettől, olyan jól, hogy még a dögevő bogarak sem vetemednek a keresztcsőrű hullájának elfogyasztására. A szakirodalom olyan esetről is tud, amikor 20 éve elpusztult állatka került elő teljes épen egy faodúból. A keresztcsőrű példája tanította meg az embert is arra, hogy mumifikálással konzerválja a gyűjtemények számára szükséges állattetemetek.

Találd meg a tíz különbséget a két rajz között!

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

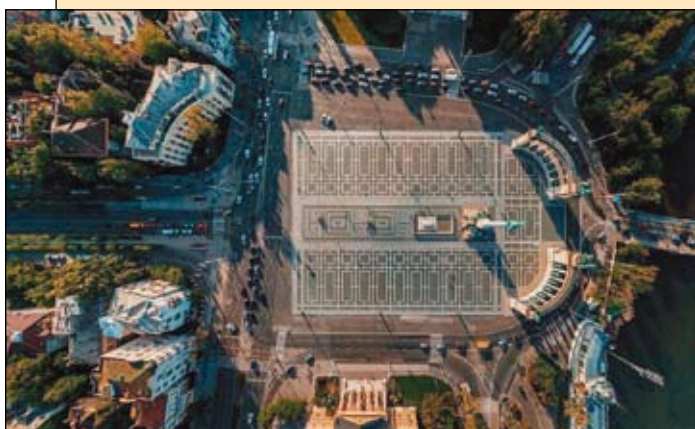
Port hint a szemébe

A kifejezés eredeti értelmében egykoron az ellenségnek szórtak port a szemébe. A párviadalban valamelyik harcos felkapott egy marék port, azt ellenfele szemébe szórt, és utána nem volt nehéz legyőznie a látásától megfosztott embert. Ugyanezt megfigyelték az állatok világában is. Állítólag a róka homokot rúg az üldözött agár szeme közé, de előfordul, hogy marakodó farkasok is így zavarják meg ellenfeleiket. Szólásunk mai értelme: félrevezet, elbolondít...

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Ideai 5. számunkban földrajzi vizekre evezünk, remélvén, hogy sokan kedvelitek ezt a tudományágat, vagy legalábbis kíváncsivá tesz benneteket, milyen is a világ. Aki gyakran forgatja a földgömböt, esetleg az interneten is igyekszik messzi földrésre „ellátogatni”, annak nagyon könnyű lehetett kérdésünk. A helyes válasz Afrika. Sok megfejtést küldtetek be, ráadásul többletinformációval is szolgáltatok: Afrika a maga 30 millió km²-nyi területével bolygónk második legnagyobb kontinense. Több mint 999 millió fős népességével a második legnépesebb is. Ötvennégy szuverén állama van. A kontinens lakói mezőgazdaságból élnek annak ellenére, hogy a megművelt területek aránya csak 6%. A népesség gyorsan nő, hangúlyos a szegénység, a kontinens lakóinak fele kevesebb mint napi egy dollárból (kb. 115 dinár) él.

A megfejtők közül a szerencse a **zentagunarasi Januskó Zoltánra, az Október 18. iskola** hatodikos tanulója rá mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

E heti nyereménykérdésünk megfejtése sem lehetetlen, bár lehet, némi segítségre szorultok. Földrajz-, vagy magyarórán néztek meg közösen, mely város részletét, jellegzetes terét ábrázolja a légi felvétel. Bizonyára sokan jártatok is már ebben a városban, és a város neve mellett még a helyet is meg tudjátok nevezni. Szülők, nagyszülők is segíthetnek! A választ mielőbb küldjétek el címünkre, legkésőbb 2017. március 15-éig. **Levél-címünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvoda Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs**

A helyes választ beküldők között egy jutalomkönyvet sorolunk ki, amit a jövő hónap elején postázunk. Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Megkezdődött a felkészülés

A zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnáziumban várják a leendő diákok jelentkezését

Megkezdődtek a felvételi felkészítők a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnáziumban, ahol az első hétvégén több mint nyolcvan diák jelent meg – tudtuk meg Csikós Pajor Gizelától, az intézmény igazgatónőjétől, aki elmondta, továbbra is várják az általános iskolák azon hetedik és nyolcadik osztályos tanulóinak jelentkezését, akik a Bolyai Tehetséggondozó Gimnáziumban szeretnék folytatni tanulmányaikat.

– Az elmúlt hétvégén mind a képzőművészeti, mind a matematikai tagozaton megkezdődtek a felvételi felkészítőink. A képzőművészeti tagozaton az első összejövetelt egy közös beszélgetéssel kezdtük, amelyen a szülők is részt vettek, majd a tanulók közösen levonultak az egykori pionírotthon épületébe, ahol a képzőművészeti alkotótermeink vannak, és máris túlestek az első megpróbáltatáson. Erre a felkészítőre harmincnyolc diák jött el, akik közül néhányan hetedikesek, egy tanuló pedig hatodik osztályba jár, ám mivel összesen húsz tanulót vehetünk majd fel, a jelenlegi állás szerint ezen a szakon bőven lesz elegendő diákunk. Szeretném hangsúlyozni, hogy a felvételi vizsgán elért eredmény mellett az általános iskolából hozott pontok is bele fognak számítani a végleges pontszámba, éppen ezért rendkívül fontos, hogy a jelentkezők a kísérettségire való felkészülést se hanyagolják el, ugyanis annak

az eredménye is kihat majd arra, hogy kik lesznek azok, akik felvételt nyernek az intézményünkbe – hangsúlyozta az igazgatónő.

Megtudtuk továbbá, hogy a másik felkészítő matematikából folyik, ezt a matematikai gimnáziumi tagozatra, valamint a számítástechnikai gimnáziumi tagozatra jelentkező diákok számára hirdették meg. A számítástechnikai gimnáziumi tagozat megnyitása ugyan még nem tekinthető biztosnak, mert bár Zenta község önkormányzata és a Magyar Nemzeti Tanács jóváhagyta, az ezzel kapcsolatos végleges döntést az illetékes tartományi titkárságnak és az illetékes minisztériumnak kell meghoznia. Ám mivel mindkét tagozatra matematikából kell felvételi vizsgát tenniük a diákoknak, ezért együtt készítik fel őket.

Máriás Endre

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaiipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyósámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)

■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken

■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs